




Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende



Konsekvensutredning H 16

- Ändringar av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Konsekvensutredning

H 16

– Ändringar av Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar

Titel: Konsekvensutredning H 16
Utgivare: Boverket, mars 2016
Diarienummer: 1191-3275/2014

Webbplats: www.boverket.se/publikationer
E-post: publikationsservice@boverket.se
Telefon: 0455-35 30 00
Postadress: Boverket, Box 534, 371 23 Karlskrona

Rapporten finns i pdf-format på Boverkets webbplats.
Den kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Innehåll

Inledning	4
Del 1	5
Sammanfattning	5
Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen	6
Författningsändringar med konsekvenser	14
1 kap. Tillämpningsområde, innehåll och definitioner	14
2 kap. Utförande och installation	14
3 kap. Kontroll av motordrivna anordningar	22
4 kap. Drift, tillsyn, skötsel och underhåll	26
5 kap. Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar	27
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	27
Bilaga 4	29
Del 2 Ändringar med anledning av EU:s nya hissdirektiv	30
Sammanfattning	30
Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen	31
Författningsändringar med konsekvenser	47
Bilaga 5 (direktivets artiklar)	47
Bilaga 5:1–5:14(direktivets bilagor I-XII)	52
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	55

Inledning

I denna konsekvensutredning redogörs för ändringar i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, nedan kallade hissföreskrifterna. Konsekvensutredningen består av två delar.

Del 1 avser diverse ändringar i hissföreskrifterna på Boverkets initiativ för att uppnå ökad säkerhet, ökad tydlighet och korrigera inaktuella hänvisningar.

Del 2 avser ändringar i föreskrifterna för att genomföra EU:s nya hissdirektiv. Ändringarna i del 2 berör endast hissföreskrifternas bilaga 5 med underbilagor.

Arbetet med de båda delarna har skett parallellt. Del 1 har varit föremål för remissbehandling under sommaren 2015 och del 2 under vintern 2015/2016. Ändringarna inom ramen för del 1 har anmälts enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Föreskriftsändringarna i del 1 och 2 avses träda i kraft vid samma datum, 20 april 2016. De under remissbehandlingen tidigare separata konsekvensutredningarna har sammanfogats till en enda.

Del 1

Sammanfattning

Inledning

Ändringarna i denna del berör följande bestämmelser: 1 kap. 1 §, 2 kap. 1, 2, 4, 8, 10, 12, 14 och 16 §§, 3 kap., 18, 20, 20 a, 24, 25, 28 och 30 §§, 4 kap. 1 §, 5 kap. 2 § samt bilaga 4.

Närmast nedan följer en sammanfattande redogörelse för ändringarna i ovan nämnda bestämmelser i hissföreskrifterna. I det därpå följande avsnittet beskrivs de övergripande konsekvenserna av ändringarna med utgångspunkt i de frågor som anges i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Därefter redogörs i det sista avsnittet för motiv för och konsekvenser av vart och ett av de enskilda ändringarna.

Sammanfattning av ändringarna

Ett antal ändringar görs i den bestämmelse som reglerar i vilken utsträckning de krav som gäller för nya anordningar ska uppfyllas även vid ändring av befintliga anordningar. Detta gäller krav på skydd mot överbelastning vid byte av hela hisskorgen samt krav på belysning i hisschakt och manöverutrymmen. Vidare görs preciseringar i ett allmänt råd om under vilka förutsättningar det kan vara godtagbart att installera fotocellanordning eller korggrind i stället för korgdörr i en hiss. Bestämmelsen som reglerar i vilken utsträckning det är möjligt att göra avsteg från gällande krav vid ändring av befintliga anordningar justeras så att det blir möjligt att anpassa kravnivåerna även till förutsättningarna hos andra byggnadsverk än byggnader.

Reglerna om återkommande besiktningar ändras på ett par punkter. Beträffande hissar samt rulltrappor och rullramper senareläggs tidpunkten för den första återkommande besiktningen från ett och ett halvt år till två år efter det att den första besiktningen slutfördes utan allvarlig anmärkning. I fråga om linbanor och bergbanor föreskrivs att de årliga återkommande besiktningarna ska vara mer omfattande vart femte år. I ett allmänt råd preciseras vilka kontrollmoment som bör ingå i funktionskontroll av säkerhets- och skyddsanordningar för motordrivna portar och liknande anordningar. Det införs även en tidsfrist om en månad, inom vilken brister som kvarstår efter avslutad kontroll och som är av mindre allvarligt slag ska åtgärdas.

Beträffande revisionsbesiktningar av linbaneanläggningar görs preciseringar i ett allmänt råd om vilka slags ändringar som utgör ”ändringar av väsentlig betydelse för säkerheten” och som därmed utlöser krav på revisionsbesiktning.

Vidare görs en precisering i ett allmänt råd om när hissar, för vilka en installatör har bestyrkt att de överensstämmer med hissdirektivets krav, inte undantas från krav på första besiktning. Boverkets möjlighet att i enskilda fall medge dispens från kravet på revisionsbesiktning av vissa slags portar upphävs. I ett allmänt råd om kontroll av självhämning m.m. av vissa slags hissar görs en korrigerande av en tidigare felskrivning om när hissarna ska anses vara bristfälliga.

Slutligen görs på ett flertal ställen i föreskrifterna kompletteringar och andra justeringar av hänvisningar till Boverkets och andra myndigheters föreskrifter och till standarder.

Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen

I detta avsnitt lämnas övergripande svar på de frågor som anges i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Avsnittet koncentreras till de mer väsentliga ändringsförslagen.

För en närmare redogörelse av bakgrund, motiv och konsekvenser avseende var och en av de enskilda ändringarna hänvisas till avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser* nedan.

Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå

Boverket har flera syften med ändringarna. Flera ändringar avser att bidra till ökad säkerhet för dem som använder anordningarna. Detta gäller t.ex. ändringen i 2 kap. 1 § om överbelastningsskydd och om kravet på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor i 3 kap. 18 §. Andra ändringar avses ge ökad tydlighet om föreskrifternas innehåll för dem som har att tillämpa dessa. Detta gäller t.ex. tilläggen i 3 kap. 25 § om vilka ändringar som är av väsentlig betydelse och som därmed utlöser krav på revisionsbesiktning av anordningen.

Ett flertal ändringar avser att korrigera inaktuella hänvisningar till myndighetsföreskrifter och standarder.

Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Boverket bedömer att de ovan beskrivna syftena inte kan uppnås genom informationsåtgärder, utan att det bör ske genom bindande regler.

Något alternativt sätt för att införa bindande regler som skärper säkerhetskraven och kraven på besiktning finns inte, eftersom det är Boverket som har bemyndigats att meddela föreskrifter om krav på säkerhet och hälsa för aktuella anordningar.

Om ändringarna i 2 kap. 1 § inte skulle genomföras skulle det finnas risk för att vissa ur säkerhetssynpunkt angelägna åtgärder aldrig skulle komma att utföras på befintliga hissar.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Kravet på bättre skydd mot överbelastning vid byte av hela hissorgen berör tillverkare av hissar, ombyggnadsföretag, hisskonsulter, hissägare, besiktningsorgan och passagerare.

Kravet på bättre belysning i hisschakt berör tillverkare av hissar, ombyggnadsföretag, hisskonsulter, hissägare, serviceföretag och besiktningsorgan.

Kravet på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor samt den ändrade tidpunkten för första återkommande besiktning av hissar, rulltrappor och rullramper berör anläggningsägare, besiktningsorgan och passagerare.

En beskrivning av de företag som berörs av ändringarna lämnas nedan under rubriken *Antal företag som berörs ...*

Kostnadmässiga och andra konsekvenser som regleringen medför

Kravet på bättre skydd mot överbelastning vid ändring av befintliga hissar blir aktuellt endast för vissa hissar som är installerade före år 1997, vilket beskrivs närmare i kommentaren till 2 kap. 1 § i avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser* nedan. Kravet utlöses endast vid byte av hela hissorgen. Enligt remissförslaget skulle kravet även utlösas vid ändring eller byte av hissens styrsystem eller apparatställ. Kostnaden för att aktivera skydd mot överbelastning vid ett byte av styrsystem eller apparatställ beräknades till 20 000 kr. Denna kostnad avsåg installation av en överlastvåg som då behöver göras. I remissyttrande avstyrkte emellertid Fastighetsägarna Sverige och Näringslivets regelnämnd förslaget och anförde att den ringa skadebild som identifierats omöjligt kunde legiti-

mera kostnaden för att införa tvingande krav på skydd mot överbelastning vid ändring eller byte av hissens styrsystem eller apparatställ eller byte av hela hisskorgen. Med anledning av de synpunkter som inkommit snävas föreskriften in så att kravet på skydd mot överbelastning endast utlöses vid byte av hela hisskorgen. De kostnadsmässiga konsekvenserna av ett sådant krav bedöms bli betydligt mindre. Kravet kommer inte heller att aktualiseras lika ofta då det är relativt sällan byte sker av hela hisskorgen. Kostnaden för att förse en hiss med skydd mot överbelastning vid byte av hisskorgen bedöms uppgå till mellan 6 000 och 8 000 kr.

Kravet på bättre belysning i hisschakt vid ändring av befintliga hissar medför endast krav på förbättringsåtgärder i vissa hissar som är installerade före år 1991, vilket beskrivs närmare i kommentaren till 2 kap. 1 § i avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser* nedan. I de fall förbättringsåtgärder krävs blir kostnaden för dessa mellan 5 000 och 10 000 kr beroende på utförandet av tidigare belysning.

Kravet på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor medför att besiktningens kostnaden för de berörda anläggningarna blir den dubbla jämfört med kostnaden för en vanlig återkommande besiktning. De objekt som är aktuella för denna mer omfattande besiktning är stolliftar, gondolbanor, kabinbanor och bergbanor. Det fanns sammanlagt 80 sådana anläggningar år 2014. För dessa anläggningar blir kostnaden för var femte återkommande besiktning dubbelt så hög, vilket sammantaget ger en kostnadsökning för återkommande besiktningar om 20 %. Den tillkommande kostnaden uppskattas uppgå till 10 000 kr per besiktning, vilket utslaget per år blir 2 000 kr.

Regleringens överensstämmelse med EU-rätten

Ändringarna bedöms vara förenliga med EU:s regelverk.

I fråga om kraven på bättre skydd mot överbelastning och bättre belysning i hisschakt i samband med ändring av befintliga hissar kan nämnas att detta är obligatoriskt på nya hissar i enlighet med EU:s hissdirektiv¹. Kraven vid ändring av befintliga anordningar är inte strängare än vad som gäller för nya anordningar. Kraven kan mot bakgrund av detta inte anses skapa några handelshinder. Ändringarna utgör även en komplettering av det försök att uppfylla andemeningen i EU-kommissionens rekommenderingar.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 95/16/EG av den 29 juni 1995 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om hissar.

dation 216/95 om att höja säkerheten hos befintliga hissar som Boverket gjorde genom ändringar i de då gällande hissföreskrifterna år 2006.²

Ändringarna av intervallen och innehållet i de återkommande besiktningarna styrs inte av EU-regler utan är en helt nationell angelägenhet.

Boverket har anmält ändringsförslagen till EU-kommissionen enligt EU:s anmälningsdirektiv.³

Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av informationsinsatser

Ändringarna är avsedda att träda i kraft den 20 april 2016. Skälet till detta är att Boverket under hösten 2015 har utarbetat förslag till ytterligare ändringar i hissföreskrifterna. Dessa förslag avser sådana ändringar som krävs för att införliva EU:s nya hissdirektiv⁴, som ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 20 april 2016. Boverket finner det lämpligt att låta ändringarna träda i kraft samtidigt med de ändringar som görs med anledning av det nya hissdirektivet. På så sätt minimeras antalet ändringar i föreskrifterna, vilket underlättar för tillämparna.

Införande av det nya kravet i 3 kap. 18 § på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor vart femte år fordrar en särskild övergångsbestämmelse. För en redogörelse för övervägandena kring utformningen av denna hänvisas till kommentaren till övergångsbestämmelserna i avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser*.

De informationsinsatser som behövs bör främst vara inriktade mot hisstillverkare, företag som utför ombyggnader av befintliga hissar, kontrollorgan, ägare av linbaneanläggningar och fastighetsägare.

Tillverkarna och företagen som utför ombyggnader når man enklast via branschorganisationen Hissförbundet. Kontrollorganen nås genom Boverkets regelbundna samrådsmöten. Ägarna av linbaneanläggningar når man via branschorganisationen Svenska Skidanläggningars Organisation (SLAO). Den svåraste målgruppen att nå med information blir fastighetsägarna.

² Boverkets föreskrifter (2006:26) om ändring av verkets föreskrifter och allmänna råd (1994:25) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar, H 10.

³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Antal företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Tillverkare av hissar

En uppfattning av antalet tillverkare av hissar kan man få genom att se på vilka företag som är medlemmar i branschorganisationen Hissförbundet. Det är ett av förbunden som tillhör Teknikföretagens branschorganisation. Hissförbundet har 25 medlemsföretag inom hissområdet. Av dessa företag sysslar tolv företag med tillverkning av nya hissar eller försäljning av sådana tillverkade utomlands. Dessa företag installerar nya hissar, tillverkar ofta även vissa delar till hissar och bygger normalt även om befintliga hissar och gör service på hissar. Fem företag tillverkar vissa delar till hissar men inte hela hissar, och några av dessa företag bygger även om hissar. Resterande åtta företag sysslar mest med ombyggnader och service, men kan även ha försäljning av vissa hissdelar.

Företag som bygger om hissar

Företagen som bygger om hissar är betydligt fler än de 20 företag som har nämnts ovan som medlemmar av Hissförbundet. Boverket uppskattar att det totalt i hela landet rör sig om 100–150 företag, varav många har en lokal verksamhet. En mer exakt siffra är svår att få fram, då de större företagen har flera lokalkontor och även står för en stor del av antalet ombyggnader. Normalt kräver aktuella åtgärder att hissen besiktigas efter ombyggnaden, s.k. revisionsbesiktningen. Under de senaste åren har antalet sådana besiktningar varit större än normalt (7 200 år 2013) pga. att vissa hissar omfattades av ett retroaktivt förbättringskrav på korgdörrar. Boverket uppskattar att antalet revisionsbesiktningar under de närmaste åren blir mer normalt, vilket innebär ca 4 000 per år.

Fristående hisskonsulter

Fristående hisskonsulter hjälper fastighetsägare med att bl.a. ta fram anbudsunderlag inför ombyggnader, värdera inkomna offerter och föreslå lämpliga ombyggnadsåtgärder. Det är inte alla fastighetsägare som vid sina ombyggnader anlitar sådana konsulter. Totalt i landet finns det ca 20 fristående hisskonsulter. Givetvis bedriver även tillverkare och ombyggnadsföretag konsultverksamhet, men den kan inte betraktas som helt fristående.

Ägare av hissar

Det finns inte någon statistik som visar hur många fastighetsägare som äger byggnader i vilka det finns hissar. Som nämnts ovan uppskattar Boverket att det framöver kommer att ske ca 4 000 revisionsbesiktningar av hissar per år, dvs. besiktningar efter mer omfattande ändringar. Enligt statistik från Hissförbundet fanns det år 1995 ca 100 000 personbefordrande

hissar med hisskorg. Av dessa hissar var det 35 000, dvs. en tredjedel, som var 20 år eller äldre. Det finns ingen anledning att tro annat än att situationen är densamma idag.

Ägare av skidlifftar

Svenska Skidanläggningars Organisation, SLAO (f.d. Svenska Liftanläggningars Organisation) har 225 medlemsanläggningar. Alla anläggningsägare är dock inte medlemmar i denna branschorganisation, varför antalet ägare torde vara större. Enligt SLAO:s statistik i publikationen ”Skiddata Sverige 2010-11” ser ägar- och driftförhållandena ut på följande sätt.

	äger	driver
Privat, firma eller bolag	38 %	45 %
Kommuner eller stiftelser	31 %	11 %
Föreningar, klubbar eller organisationer	31 %	44 %

Besiktningsföretag

Det finns åtta ackrediterade besiktningsföretag, varav samtliga är verksamma inom området portar. Sju av dem är dessutom verksamma inom området hissar och fyra är verksamma inom området skidlifftar. Två av de åtta besiktningsföretagen är betydligt större än de sex andra. Som nämnts ovan förutses det ske ca 4 000 revisionsbesiktningar av hissar per år under de kommande åren.

Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Kraven på bättre skydd mot överbelastning och bättre belysning i hisschakt vid ändring av befintliga hissar medför en viss tidsåtgång för dem som måste vidta åtgärder för att uppfylla kravet. När åtgärderna väl är genomförda medför kraven inte någon tidsåtgång därutöver.

Kravet på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor medför viss tidsåtgång. Normalt brukar alltid en representant för anläggningsägaren följa med besiktningsmannen under besiktningen. Boverket uppskattar att en mer omfattande återkommande besiktning tar ca tio timmar längre tid än en vanlig återkommande besiktning. I denna tid ingår även granskning av anläggningens skriftliga instruktioner.

Förutom den ytterligare tidsåtgången för själva besiktningen tillkommer tid för att lasta vikter för att kunna göra bromsprov med full last. Den lastningen kan anläggningsägaren utföra med egen personal. Det bedöms

ta sex timmar för fyra personer att lasta och lossa en normallång stollift. Även tiden för att demonstrera praktiskt hur man flyttar en fast linklämma på en stollift kan tillkomma, men då kan ägaren ha sparat en linklämma som ändå skulle ha flyttats.

Kostnadskonsekvenserna av kravet på mer omfattande återkommande besiktningar beskrivs nedan under rubriken *Författningsändringar med konsekvenser* i anslutning till kommentarerna till 3 kap. 20 a §.

Andra kostnader som den föreslagna regleringen medför för företagen och förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

De installationer som tillkommer som en följd av kravet på bättre skydd mot överbelastning och bättre belysning i hisschakt vid ändring av befintliga hissar kan behöva underhållas, vilket medför en viss kostnad och tidsåtgång.

Som nämnts ovan tar de mer omfattande återkommande besiktningarna av linbanor och bergbanor längre tid än de vanliga återkommande besiktningarna. Detta innebär att anläggningsägaren eventuellt tappar intäkter genom att driftstoppet blir längre. Återkommande besiktningar görs om möjligt under barmarkssäsongen, vilket gör att intäktsbortfallet begränsas även om anläggningarna även under den tiden används för att transportera fjällvandrare m.fl.

Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

Kraven på bättre skydd mot överbelastning och bättre belysning i hisschakt vid ändring av befintliga hissar är konkurrensneutrala, eftersom de drabbar alla fastighetsföretag oavsett storlek. Detsamma gäller för de företag som utför ändringsåtgärderna.

Kravet på mer omfattande återkommande besiktningar av linbanor och bergbanor drabbar de större anläggningsföretagen hårdare än de mindre företagen, eftersom de mindre företagen ofta bara har släpliftar och mer sällan har stolliftar och andra tekniskt mer komplicerade anläggningar.

Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Ändringarna missgynnar inte små företag. Antingen är det så att de inte påverkas alls, som t.ex. i fallet med kraven på bättre skydd mot överbelastning vid byte av hela hisskorgen, eller också påverkas de mindre än stora företag, som t.ex. i fallet med mer omfattande återkommande be-

siktningar av linbanor och bergbanor, där det typiskt sett mest är större företag som har sådana anläggningar.

Övrigt

Boverket förutser inte att ändringarna i hissföreskrifterna för med sig några konsekvenser med avseende på funktionshindrade, barn och ungdomar, äldre, integration, boendesegregation eller jämställdhet.

Författningsändringar med konsekvenser

1 kap. Tillämpningsområde, innehåll och definitioner

1 kap. 1 §

Ändring

I det allmänna rådets tredje stycke korrigeras hänvisningarna till ett antal avsnitt i Boverkets byggregler, BBR.

Motiv

Hänvisningarna i dess befintliga lydelse är inte korrekta, bl.a. till följd av ändringar av BBR.

Konsekvenser

Hänvisningarna till BBR blir korrekta.

2 kap. Utförande och installation

2 kap. 1 §

Ändring

Det allmänna rådet till 2 kap. 2 § flyttas och placeras efter det andra stycket.

Motiv

Det allmänna rådet om ändrade eller utbytta delar har en tydlig koppling till föreskriften i andra stycket.

Konsekvenser

Ändringen innebär ingen förändring i sak. Det allmänna rådet återges i anslutning till den föreskrift som det har tydligast koppling till.

Ändring

I tredje stycket läggs det till en ny punkt 5, som föreskriver att byte av hela hisskorgen medför skyldighet att uppfylla kravet på skydd mot överbelastning i föreskrifternas bilaga 5:1, punkt 1.4.1.

Motiv

Bättre skydd mot överbelastning är en fråga om säkerhet för passagerarna. En överbelastad hiss kan i värsta fall lämna stannplanet med öppna dörrar, vilket kan leda till att personer blir ihjälklämda. Det finns även en

risk för att hissen går på buffertarna i schaktgropen med hög hastighet, vilket kan ge rygg- och benskador. Skaderiskerna är det huvudsakliga motivet till ändringen. Till detta kommer risken för att människor blir in-stängda i hissar på grund av överlastning. Såvitt Boverket känner till in-träffade sju sådana händelser under åren 1999–2013, men mörkertalet för sådana händelser torde vara stort. Att evakuera och lossa en hisskorg från sina gejder efter en fångning är besvärligt i fall då hissen är överlastad, eftersom den befintliga utrustningen på hissen inte är dimensionerad för en överlastad hiss.

Vid ändring av en motordriven anordning eller utbyte av viss del av an-ordningen gäller enligt den generella ändringsregeln i 2 kap. 1 § andra stycket hissföreskrifterna att ”den ändrade eller utbytta delen” ska upp-fylla föreskrifternas krav för nyinstallation. Begränsningen till den änd-rade eller utbytta delen innebär att befintliga hissar nästan aldrig förses med överlastskydd i efterhand. Regeringen gav år 2006 Boverket ett utö-krat bemyndigande att ställa följdkrav vid vissa ändringar, eftersom den generella ändringsregeln i 2 kap. 1 § andra stycket hissföreskrifterna inte ansågs tillräcklig. Det var det utökade bemyndigandet som möjliggjorde de krav som anges i paragrafens tredje stycke.

Remissförslaget innebar att kravet på skydd mot överbelastning skulle ak-tualiseras både vid ändring och byte av hissens styrsystem eller apparat-ställ och vid byte av hela hisskorgen. Boverket har emellertid beaktat re-missynpunkter från Fastighetsägarna Sverige och Näringslivets regel-nämnd om att kravet och de kostnader det genererar måste stå i proport-ion till skaderisken och den förväntade nyttan av kravet. Föreskriften har därför utformats så att det endast är ett byte av hela hisskorgen, och inga andra större ändringar eller byten av väsentliga delar, som utlöser krav på att förse hissen med skydd mot överbelastning. Kostnaden för att förse en hiss med skydd mot överbelastning vid byte av hisskorgen bedöms uppgå till mellan 6 000 och 8 000 kr.

Konsekvenser

Kravet får inga konsekvenser för hissar som är installerade efter år 1997, eftersom det sedan dess har funnits krav på överlastskydd vid nyinstallat-ion.

Om kravet inte införs kommer de personhissar som installerades före år 1997 att inte få en förbättrad säkerhet. Dock berörs inte möbel- eller sänghissar av ändringen, eftersom hissar av detta slag redan enligt då gäl-lande regler skulle vara försedda med skydd mot överbelastning. Dessa hissar har nämligen en för stor korgarea i förhållande till sin märklást och

är av det skälet tvungna att ha skydd mot överbelastning. Möbelhissarna finns framför allt i byggnader från det s.k. miljonprogrammet och sänghissarna i sjukhus. Av detta skäl och då kravet dessutom endast utlöses vid byte av hela hissorgen torde det därför inte vara så många hissar som årligen vid ombyggnader berörs av detta nya krav. Ett normalår sker det ungefär 3 000 besiktningar efter större ombyggnader av hissar. Av dessa årliga besiktningar uppskattar Boverket att mellan 50 och 100 hissar berörs av detta nya krav. En installation av ett överlastskydd vid byte av hela hissorgen kostar ca 6 000–8 000 kr.

Ändring

I fjärde stycket läggs det till en ny punkt d), som föreskriver att ändring eller byte av hissens styrsystem, apparatställ eller maskineri medför skyldighet att uppfylla krav på tillräcklig belysning i hisschakt och maskinutrymme för skötsel, underhåll och kontroll enligt föreskrifternas bilaga 5:1, punkt 1.1 samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter.

Motiv

Denna förbättringsåtgärd kommer inte att bli utförd med dagens generella krav vid ändring av befintliga hissar. De befintliga hissar som är i störst behov av förbättrad belysning i hisschaktet och maskinutrymmet är framför allt de hissar som har installerats före den 1 januari 1991. De hissar som installerades efter nämnda datum ska ha belysning med en ljusstyrka om minst 50 lux i schaktet, medan det tidigare kravet var att det ska finnas fast belysning på 10 meters avstånd i schaktet, dock utan att det angavs några ytterligare krav. Att inte installera tillfredsställande belysning innebär en fortsatt dålig arbetsmiljö för den service- och besiktningsspersonal, som arbetar i schaktet och maskinutrymmet på dessa hissar.

Konsekvenser

Som ovan nämnts blir denna förbättringsåtgärd främst aktuell för vissa hissar installerade före år 1991. I de fall denna förbättringsåtgärd är aktuell, blir kostnaden för denna 5 000–10 000 kr beroende på utförandet hos den befintliga belysningen. Det är svårt att uppskatta hur många ombyggnader av hissar som omfattas av detta nya krav. Ett normalår sker det ungefär 3 000 revisionsbesiktningar. Om man antar att hälften av dessa orsakas av en ändring eller utbyte av hissens styrsystem, apparatställ eller maskineri och att belysningen i hälften av dessa fall behöver förbättras, är antalet berörda hissar ca 800 stycken. Detta blir då en sammanlagd kostnad per år på 4–8 miljoner kronor.

Ändring

I femte stycket görs följdändringar som en konsekvens av ändringarna i tredje och fjärde styckena.

Motiv

Då nya punkter införs i tredje och fjärde styckena bör även de nya punkterna läggas till i femte stycket som reglerar när kraven ska vara uppfyllda.

Konsekvenser

Regelverket blir konsekvent genom att femte stycket även fortsättningsvis kommer att omfatta samtliga åtgärder som anges i tredje och fjärde styckena.

Ändring

I det allmänna rådet görs ändringar i fjärde stycket samt läggs ett nytt femte stycke till. Dessa ändringar preciserar under vilka förutsättningar det kan vara olämpligt att installera fotocellanordningar i stället för korgdörr i en hiss. Dessutom görs några ytterligare preciseringar av hur dessa anordningar och grindar bör vara utformade.

Motiv

Dessa ändringar är enbart en anpassning till den praxis som har utvecklats bland besiktningsorganen vid deras revisionsbesiktningar efter att fotocellanordningar och grindar har installerats.

Konsekvenser

Eftersom dessa krav redan tillämpas idag av besiktningsorganen, innebär dessa preciseringar av kraven inga ökade kostnader.

Ändring

I det hittillsvarande sjätte stycket i det allmänna rådet justeras hänvisningarna till två standarder. Vidare läggs en mening till för att klargöra att den ena standarden i visst avseende kan användas som exempel på lösningar som kan användas vid ändring av en hiss trots att detta ligger utanför standardens tillämpningsområde. En ren felaktighet rättas till genom att ordet ”inte” tas bort i den första meningen.

Motiv

Hänvisningarna till harmoniserade standarder uppdateras till gällande ändrade standarder och en uppenbar felaktighet i styckets första mening behöver korrigeras. Upplysningen om att standarden SS-EN 81-21 även kan användas vid vissa ändringar av hissar behövs, eftersom standarden generellt undantar denna tillämpning.

Konsekvenser

Upplysningen om att standarden SS-EN 81-21 kan tillämpas även vid ändringsåtgärder ger positiva effekter och lägre kostnader. Standarden pekar på olika alternativa lösningar i stället för ständigt närvarande fritt räddningsutrymme. Dessa alternativa lösningar ger normalt minskade installationskostnader. Dock gäller att skälen för mindre avsteg (oskäligen kostnader eller varsamhet) ska föreligga.

2 kap. 2 §**Ändring**

Ordet ”byggnadens” ersätts med ordet ”byggnadsverkets” på två ställen i föreskriften. Ordet ”fastighetens” stryks.

Motiv

Paragrafen reglerar i vilken utsträckning mindre avsteg får göras från föreskrifternas krav. Den nuvarande lydelsen möjliggör sådana avsteg bland annat med hänsyn till oskäligen kostnader på grund av ”byggnadens” förutsättningar och av varsamhetshänsyn till ”byggnadens” särdrag och värden”. Det skulle dock i vissa fall kunna vara motiverat med sådana avsteg även av hänsyn till förutsättningarna hos sådana anläggningar som utgör byggnadsverk men inte byggnader. Ett exempel på sådana anläggningar är murar där det finns motordrivna portar.

Paragrafen är avsedd som en ändringsregel, dvs. en bestämmelse som anger när det är möjligt att göra avsteg från föreskrifternas krav vid ändring av ett byggnadsverk. Det kan vara fråga om antingen att nyinstallera en motordriven anordning i ett befintligt byggnadsverk eller att ändra en befintlig motordriven anordning i ett byggnadsverk. Ordet ”fastighetens” i bestämmelsens första led kan emellertid uppfattas som att avsteg ska få göras på nya motordrivna anordningar även vid uppförande av nya byggnadsverk. Detta kan även innebära att tillverkare och hissinstallatörer skulle få göra avsteg från krav i tillämpliga EU-direktiv, vilket inte har varit Boverkets mening. Det finns därför skäl att låta ordet ”fastighetens” utgå.

Konsekvenser

Möjligheterna till avsteg från kraven vidgas genom att utsträckas till att omfatta även byggnadsverk som inte utgör byggnader. Å andra sidan minskas avstegsmöjligheterna genom att det inte längre blir möjligt att tillämpa dem vid rena nyuppföranden.

Ändring

Det allmänna rådet flyttas och placeras efter föreskriften i 2 kap. 1 § andra stycket.

Motiv

Det allmänna rådet om ändrade eller utbytta delar har en tydlig koppling till föreskriften i 2 kap. 1 § andra stycket

Konsekvenser

Ändringen innebär ingen förändring i sak. Det allmänna rådet återges i anslutning till den föreskrift som det har tydligast koppling till.

2 kap. 4 §**Ändring**

I föreskriftens tredje stycke görs ett antal förtydliganden av upplysningen om vilka slags hissar som även omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter om maskiner samt allmänna råd om tillämpning av föreskrifterna (AFS 2008:3).

Det allmänna rådet kompletteras med en förklaring av innebörden i begreppet icke beträddbar varuhiss. Denna förklaring fanns dock tidigare i föreskriftstexten. Dessutom görs ett flertal korrigeringar av hänvisningar till standarder.

Motiv

För att göra föreskriften lättare att förstå bör tredje stycket, som hittills har utgjort en enda lång mening, delas upp i två meningar. Föreskriften bör även anpassas till den ändring av hissdirektivets och maskindirektivets tillämpningsområden som gjordes år 2006 i samband med att ett EU:s nya maskindirektiv⁵ antogs.

Konsekvenser

Bestämmelserna blir uppdaterade och tydligare.

2 kap. 8 §**Ändring**

I föreskriftens tredje stycke görs en språklig korrigering av en hänvisning till föreskrifternas bilaga 5:1.

⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (omarbetning)

Motiv

Då hänvisningar görs till bilaga 5:1 på andra ställen i föreskriften används begreppet punkter för att beteckna bilagans underavdelningar. Därför bör samma begrepp användas även på detta ställe.

Konsekvenser

Språkbruket blir mer konsekvent.

2 kap. 10 §**Ändring**

I det allmänna rådet görs korrigeringar av hänvisningar till två harmoniserade standarder.

Motiv

Standarderna har blivit ändrade, och deras nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Rådet anger på ett bättre sätt hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

2 kap. 12 §**Ändring**

I det allmänna rådet görs korrigeringar av hänvisningar till ett antal standarder.

Motiv

Standarderna har blivit ändrade, och deras nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Rådet anger på ett bättre sätt hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

2 kap. 14 §**Ändring**

I föreskriftens första stycke görs en korrigering av en hänvisning till BBR.

I det allmänna rådet ändras stycket om hur nödstoppsdon för släpliftar och småliftar bör vara beskaffade så att de hänvisar till Arbetsmiljöverkets regler.

Vidare görs i det allmänna rådet korrigeringar av hänvisningar till ett antal harmoniserade standarder.

Motiv

Aktuellt avsnitt i BBR har ändrats. Den befintliga hänvisningen till BBR anger därför nu fel avsnittsnummer och fel titel. Vad gäller märkningen av stoppdon för släpliftar och småliftar i det allmänna rådet har Arbetsmiljöverket gett ut nya föreskrifter om sådan märkning. Därför hänvisar Boverket nu till deras föreskrifter.

Standarderna har blivit ändrade, och deras nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Hänvisningen till BBR blir korrekt och samma sak gäller även för kraven om märkning av stoppdon. Genom de uppdaterade hänvisningarna till standarder visar rådet på ett bättre sätt hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

2 kap. 16 §**Ändring**

I det allmänna rådet görs en språklig korrigering för att tydliggöra att de i rådet angivna standarderna visar på sätt att uppfylla *antingen* hälso- och säkerhetskraven i Arbetsmiljöverkets föreskrifter *eller* egenskapskravet på säkerhet vid användning i plan- och bygglagen (2010:900), PBL *eller* både och.

Vidare görs korrigeringar av hänvisningar till ett antal harmoniserade standarder i det allmänna rådet.

Motiv

Det finns anledning att tydliggöra det allmänna rådet och uppdatera hänvisningarna enligt ovan.

Standarderna har blivit ändrade, och deras nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Regelverket blir tydligare och uppdaterat. Genom de uppdaterade hänvisningarna till standarder visar rådet på ett bättre sätt hur föreskriftens krav kan uppfyllas.

3 kap. Kontroll av motordrivna anordningar

3 kap. 18 §

Ändring

Under rubrikerna *Hissar* respektive *Rulltrappor och rullramper* ändras den tid inom vilken den första återkommande besiktningen senast ska genomföras från ett och ett halvt år till två år.

Motiv

Besiktningssystemen och fastighetsägarna får minskade administrativa kostnader, genom att de slipper hantera att den motordrivna anordningen byter förfallomånad för de återkommande besiktningarna.

Konsekvenser

Det är bara för de motordrivna anordningar som aldrig blir föremål för första besiktning som ändringen eventuellt kan komma att få några negativa konsekvenser. För dessa anordningar upptäcks eventuella brister först efter två år i stället för, som tidigare, efter ett och ett halvt år. Då kan det bli problem att reklamera bristerna, om garantitiden har löpt ut. De anordningar som främst berörs av detta är vissa trapp- och plattformshissar, i de fall där tillverkaren har valt att bestyrka även installationsfasen av hissen och hissen därmed slipper kravet på nationell första besiktning. Dock har Boverket fått den uppfattningen utifrån besiktningssystemstatistiken, att flertalet plattform- och trapphissar inte bestyrks på detta vis. Det innebär att dessa hissar genomgår en nationell första besiktning.

Ändring

Under rubriken *Linbanor och bergbanor* införs ett krav på en mer omfattande återkommande besiktning, som ska utföras vart femte år istället för den vanliga återkommande besiktningen. En mer omfattande återkommande besiktning innebär ytterligare kontrollpunkter utöver de som omfattas av en återkommande besiktning, vilket anges i 3 kap. 20 a §.

Motiv

I en rapport från Statens haverikommission med anledning av en allvarlig skidliftolycka som inträffade år 2004, lämnade kommissionen några rekommendationer till bl.a. Boverket.⁶ I Boverkets svar till kommissionen lovade verket att se över möjligheten att införa krav på en mer omfattande återkommande besiktning vart femte år.⁷

⁶ Statens haverikommissionens rapport RO 2006:02, Olycka med linbana i Abisko, BD län, den 27 juli 2004.

⁷ Boverkets yttrande den 16 januari 2007, dnr 1265-2436/2004.

Konsekvenser

Konsekvenserna av att införa krav på en mer omfattande återkommande besiktning vart femte år beskrivs nedan i anslutning till konsekvenserna av de utökade kontrollpunkterna som beskrivs i 3 kap. 20 a §.

3 kap. 20 §**Ändring**

I bestämmelsen, som reglerar innehållet i återkommande besiktningar, läggs en ny punkt till i det allmänna rådet som klargör vilka kontrollmoment som bör ingå i funktionskontroller av säkerhets- och skyddsanordningar för motordrivna portar och liknande anordningar.

Motiv

Motsvarande preciseringar av vilka kontroller som bör ingå i en återkommande besiktning finns redan för hissar och linbaneanläggningar i detta allmänna råd. Nu införs dessa preciseringar även för motordrivna portar, som ett stöd åt besiktningsorganen vid deras kontroller och för att säkerställa att organen har likartad omfattning av kontroller vid sina besiktningar.

Konsekvenser

Ändringen innebär inga negativa konsekvenser för ägarna eller andra berörda parter, eftersom den endast innebär att man i rådet inför den praxis som redan tillämpas idag.

3 kap. 20 a §**Ändring**

I paragrafen, som är ny, anges vilka kontrollmoment som ska ingå i den mer omfattande återkommande besiktning som ska utföras vart femte år av linbanor och bergbanor, jfr. kommentaren till 3 kap. 18 § ovan.

Motiv

En mer omfattande besiktning införs nu, och denna ska omfatta kontroll av att instruktioner och utrustningar ger förutsättningar för en tillfredsställande säkerhet (t.ex. flyttande av fasta linklämmor på linan), en säker evakuering av passagerare vid oavsiktliga stopp av anläggningen och ett förbättrat brandskydd. Likaså ska det kontrolleras att maskin- och driftutrymmen inte innehåller främmande anordningar och material, och provningar med full last ska göras av säkerhetsanordningar (i de fall dessa prov normalt bara görs mot referensvärden). Även en utökad kontroll av linstolpars och dess fundament kondition ska göras.

Som framgår av kommentarerna till ändringarna i 3 kap. 18 § ovan, införs den mer omfattande återkommande besiktningen med anledning av en allvarlig olyckshändelse som inträffade år 2004 samt de rekommendationer som Statens haverikommission lämnade i en rapport om den händelsen.

Konsekvenser

Enligt Boverkets statistik för år 2014 finns det i Sverige två kabinbanor, fyra gondolbanor, 69 stolliftar, en kombinerad gondol-/stollift och fyra bergbanor som berörs av detta nya krav, dvs. totalt 80 linbaneanläggningar. Detta innebär att det i genomsnitt är 16 anläggningar per år som ska genomgå en sådan utökad besiktning. Enligt uppskattningar från besiktningsorganen av den extra tidsåtgången för en sådan utökad besiktning, är det fråga om i genomsnitt ca 10 timmar per stollift eller gondolbana. Detta förutsätter dock att anläggningen redan i förväg är lastad med vikterna för att kunna genomföra bromsprovet. Det finns dock en spridning mellan besiktningsorganen i uppgifterna om den extra tidsåtgången, men denna spridning tycks framför allt bero på hur lång tid granskningen av instruktionerna tar. Med en uppskattad timdebitering på 1 000 kr förutses det nya kravet medföra en extra kostnad vart femte år för en enskild berörd anläggning på ca 10 000 kr eller ca 2 000 kr per år för själva besiktningen. Till detta kommer kostnaden för lastning och lossning av provlasten, något som anläggningsägaren kan utföra med egen personal. Att lasta och lossa en normallång stollift bedöms ta omkring sex timmar för fyra personer, vilket innebär en kostnad på ca 5 000 kr. Sammantaget innebär regeländringen en kostnad på ca 15 000 kr för en anläggning eller ca 3 000 kr per år. Härtill kommer en engångskostnad för anskaffande av provlast.

3 kap. 24 §

Ändring

I bestämmelsen, som reglerar när vissa slags brister som kvarstår efter avslutad kontroll ska åtgärdas, ersätts ordet ”snarast” med ”inom en månad”.

Motiv

Ordet snarast har varit svårt att tillämpa praktiskt, då uttrycket är så vagt och innebär olika tolkningar. Detta har också inneburit att en del ägare av motordrivna anordningar har struntat i att åtgärda dessa mindre allvarliga brister, varför de i många fall kvarstod till nästa återkommande besiktning. I och med att det nu införs en fast tidsgräns, blir det mer tydligt att

även dessa brister måste åtgärdas och det blir enklare för tillsynsmyndigheterna att avgöra när en överträdelse av föreskriften har skett.

Konsekvenser

Bestämmelsens innebörd blir tydligare, och förhoppningsvis kommer fler brister på anordningarna att åtgärdas.

3 kap. 25 §

Ändring

I bestämmelsen, som reglerar vilka slags ändringar som utlöser krav på revisionsbesiktning, ersätts ordet ”linbanor” i det allmänna rådets sjätte punkt med ”linbaneanläggningar”. I samma punkt anges ytterligare ett antal åtgärder som utgör exempel på sådana ändringsåtgärder som är av ”väsentlig betydelse för säkerheten” och därmed enligt föreskriften medför krav på revisionsbesiktning innan anordningen åter tas i bruk.

Motiv

Med ändringarna i det allmänna rådet utvidgas exemplen till att även omfatta släpliftar. Av detta skäl måste ordet linbanor ändras till linbaneanläggningar, eftersom detta ord även omfattar släpliftar.

Konsekvenser

Ändringen har enbart positiva effekter, då förtydligandet gör det enklare att tillämpa föreskriften även vid ändring av släpliftar. Däremot innebär ändringen ingen skärpning av kraven, eftersom ändringen bara innebär ett tydliggörande av dagens praxis.

3 kap. 28 §

Ändring

Ett tillägg görs i det allmänna rådet som anger i vilken utsträckning anordningar som enligt ett bestyrkande överensstämmer med ställda krav är undantagna från första besiktning. Exempel ges på hissar som, trots att de omfattas av en försäkran om överensstämmelse, kan behöva installationskontrolleras.

Begreppet EG-försäkran i rådtexten ändras till försäkran.

Motiv

För vissa typer av hissar är det inte självklart att anmälda organs kontroller täcker alla risker och säkerhetsfunktioner hos hissarna. I sådana lägen får de anmälda organen nu möjligheten att kontrollera dessa säkerhetsfunktioner i rollen som nationella besiktningsorgan i stället.

Begreppet EG-försäkrans bör ersättas med det mer generella begreppet försäkrans, vilket avses omfatta både begreppet EG-försäkrans, som används i det nu gällande 1995 års hissdirektiv, och begreppet EU-försäkrans, som används i 2014 års hissdirektiv vilket ska börja tillämpas under nästa år.

Konsekvenser

Ändringen medför i praktiken troligen inga konsekvenser alls, eftersom de kontroller som anmälda organ normalt gör troligen täcker alla säkerhetsfunktioner. Dock kan det finnas behov av att för vissa speciella hissar ha stöd i det allmänna rådet för att kunna göra dessa nödvändiga kompletterande kontroller.

3 kap. 30 §

Ändring

Föreskriftens andra stycke ändras så att Boverket inte längre ska kunna medge undantag från kravet på revisionsbesiktning av vissa slags portar.

Motiv

En ändring av en port kan innebära att porten ändras på ett sätt som har väsentlig betydelse för säkerheten. En sådan ändring medför enligt 3 kap. 25 § att porten ska genomgå en revisionsbesiktning. Då är det ologiskt att dessa portar ändå ska kunna undantas från revisionsbesiktning. Ändringen av porten kan ju även innebära att porten fortsättningsvis ska besiktas återkommande.

Konsekvenser

Konsekvenserna torde vara små, för totalt är det ett fåtal motordrivna portar som årligen genomgår en revisionsbesiktning. Av de portar som gör det, bör det vara ett fåtal av aktuell typ. Boverket har sedan år 1994 bara utfärdat två sådana undantag för vissa porttyper från porttillverkare. Portar som har äldre utfärdade undantag torde knappast finnas kvar i drift längre.

4 kap. Drift, tillsyn, skötsel och underhåll

4 kap. 1 §

Ändring

I det allmänna rådet korrigeras en hänvisning till en standard.

Motiv

Standarden har blivit ändrad, och dess nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Ändringen medför inga konsekvenser för ägarna av motordrivna anordningar, då ändringarna som gjorts i standarden enbart avser bilagorna ZA, ZB och ZC. Det är med andra ord inte fråga om några tekniska förändringar, utan endast en ändring av vilka krav i standarden som understödjer de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i hissdirektivet och maskindirektivet.

5 kap. Förbättringskrav på befintliga motordrivna anordningar

5 kap. 2 §

Ändring

I det allmänna rådet korrigeras hänvisningar till två standarder.

Motiv

Standarderna har blivit ändrade, och deras nya lydelse visar bättre hur föreskriftens krav kan uppfyllas. Den tidigare hänvisningen i allmänna rådet bör därför uppdateras.

Konsekvenser

Ändringen medför inga konsekvenser för några parter. Förbättringskraven ska redan vara genomförda på de aktuella hissarna.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Ändring

I punkt 1 i övergångsbestämmelserna anges att ändringsförfattningen ska träda i kraft den 20 april 2016.

Punkt 2 i övergångsbestämmelserna innehåller särskilda bestämmelser som avser de mer omfattande återkommande besiktningar som avser linbanor och bergbanor och som införs genom den ovan beskrivna ändringen i 3 kap. 18 §. Den första besiktningen av det slaget för de anläggningar som är i bruk vid ikraftträdandet ska ske under perioden 2017–2021. Femårsintervallen för sådana besiktningar ska som huvudregel räknas från det kalenderår då anläggningen togs i bruk. Det ska dock, enligt punktens tredje mening, vara möjligt att låta den första besiktningen av

det slaget äga rum tidigare. Femårsintervallen ska i så fall fortsättningsvis räknas från den första mer omfattande återkommande besiktningen.

Detta innebär till exempel att en anläggning som togs i bruk år 2000 ska bli föremål för mer omfattande återkommande besiktning första gången *senast* år 2020 och därefter på nytt fem år efter den föregående besiktningen av det slaget osv. Under de mellanliggande åren ska anläggningen liksom tidigare genomgå återkommande årliga kontroller.

Motiv

Boverket har under hösten 2015 tagit fram förslag till ytterligare ändringar i hiss föreskrifterna. Dessa förslag avser sådana ändringar som krävs för att införliva EU:s nya hissdirektiv⁸, som ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 20 april 2016. Boverket finner det lämpligt att låta ändringarna träda i kraft samtidigt med de ändringar som görs med anledning av det nya hissdirektivet.

Vad gäller de mer omfattande återkommande besiktningar som avser linbanor och bergbanor och som införs genom den ovan beskrivna ändringen i 3 kap. 18 § är det önskvärt att få en jämn spridning av dessa besiktningar över en femårsperiod. Det behövs därför en reglering av vilket år en viss enskild anläggning ska bli föremål för denna mer omfattande besiktning första gången.

Möjligheten enligt tredje meningen i övergångsbestämmelsens punkt 2 att tidigarelägga den första mer omfattande återkommande besiktningen är motiverad av hänsyn till dem som äger flera anläggningar och som av praktiska skäl vill låta samtliga dessa bli föremål för den mer omfattande återkommande besiktningen under samma år.

Konsekvenser

Genom att låta ändringarna träda i kraft samtidigt med de ändringar som föranleds av det nya hissdirektivet minimeras antalet ändringar i föreskrifterna, vilket underlättar för tillämparna.

Bestämmelserna i punkt 2 om fördelning av de mer omfattande återkommande besiktningarna över en femårsperiod ger en jämnare arbets- och kapacitetsbelastning, som gagnar både anläggningsägare och besiktningens organ. Utan en sådan övergångsbestämmelse skulle det finnas risk för att det blir en anhopning av dessa besiktningar under ett eller två år.

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Möjligheten enligt tredje meningen i punkt 2 att tidigarelägga den första besiktningen av aktuellt slag underlättar hanteringen för dem som äger flera anläggningar.

Bilaga 4

Ändring

I det allmänna rådet i hissöreskrifternas bilaga 4 rättas ett antal skrivfel. Orden ”Kontroll av självhämning” ändras från löptext till rubrik. I punkt 1 i rådets andra stycke korrigeras en tidigare oriktig formulering. Den situation som beskrivs i punkt 1 b) har i den tidigare gällande lydelsen felaktigt angetts innebära att hissen saknar brist. Lydelsen korrigeras nu så att situationen anges innebära att hissen har en brist.

Motiv

De uppenbara felaktigheterna i hittills gällande lydelse behöver korrigeras.

Konsekvenser

Det allmänna rådet får en rättvisande lydelse.

Del 2 Ändringar med anledning av EU:s nya hissdirektiv

Sammanfattning

I denna del av konsekvensutredningen redovisas förväntade konsekvenser av ändringar i hissföreskrifterna med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Det nya direktivet har anpassats till EU:s lagstiftningsram från 2008 för produkter (det s k Varupaketet) som harmoniserar bestämmelser inom produktlagstiftningen vad gäller definitioner och de ekonomiska aktörernas skyldigheter. Direktivet innebär ingen ändring i de grundläggande hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Skillnaden mot det ännu gällande direktivet 95/16/EG består istället i en tydligare uppdelning och förtydligat ansvar för de olika ekonomiska aktörerna. Vidare förstärks kraven på de anmälda organen som ska utföra bedömning av överensstämmelse och bestämmelserna om marknadskontroll.

I bilagorna 5–5:14 till Boverkets hissföreskrifter finns de föreskrifter som behövs för att uppfylla det ännu gällande hissdirektivet. Någon förändring har inte gjorts i denna indelning och struktur men ett stort antal ändringar har gjorts i de nämnda bilagorna för att införliva det nya hissdirektivets bestämmelser. Genom ändringarna införs de krav på de ekonomiska aktörerna och de definitioner av begrepp som inte ska regleras på förordningsnivå. Vidare införs bestämmelser om språkrav för EU-försäkran om överensstämmelse och för bruksanvisningar samt handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten.

Enligt Boverkets bedömning är de kostnader som föranleds av de förtydligade kraven på de ekonomiska aktörerna till största delen kostnader som företagen har redan idag. Några större kostnader bedöms således inte tillkomma med anledning av de ändrade föreskrifterna.

Språkraven för EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och handlingar till Boverket som marknadskontrollmyndighet kan innebära vissa översättningskostnader för utländska aktörer men också positiva effekter då det bör underlätta ett marknadstillträde.

Övergripande svar på frågor enligt konsekvensutredningsförordningen

Denna konsekvensutredning har upprättats med anledning av de ändringar som görs i Boverkets hissföreskrifter för att genomföra det nya hissdirektivet 2014/33/EU.⁹

I detta avsnitt finns övergripande svar på frågeställningarna enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelskrivning. Avsnittet inleds med en bakgrundsbeskrivning kring det nya hissdirektivet och dess syfte samt de ändringar som görs i plan- och bygglagen (2010:900) (PBL) och plan- och byggförordningen (2011:338) (PBF) med anledning av det nya direktivet.

I Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:12) om hissar och vissa andra motordrivna anordningar ingår bilagorna 5-5:14. Bilagorna innehåller de regler som genomför det nu gällande hissdirektivet från 1995. I avsnittet *Författningsändringar med konsekvenser* nedan finns närmare beskrivet bakgrund, motiv och konsekvenser av ändringarna i respektive bilaga.

Bakgrund

Det nya hissdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar, det s.k. nya hissdirektivet, utfärdades den 26 februari 2014. Direktivet ska tillämpas från och med den 20 april 2016 och ersätter då det nu gällande Europaparlamentets och rådets direktiv 95/16/EG av den 29 juni 1995 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om hissar. Det nya hissdirektivet är, i likhet med det gamla, fullharmoniserande. Det innebär att medlemsstaterna inte får besluta om ytterligare begränsningar av produkternas fria rörlighet på den inre marknaden än de som direktivet medger. Den säkerhetsnivå som fastställs i direktivet får inte höjas eller sänkas på nationell nivå.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU av den 26 februari 2014 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Nya hissdirektivet ska, liksom det nu gällande direktivet, tillämpas på permanent installerade hissar som betjänar byggnader och anläggningar och som är avsedda för transport av

- personer,
- personer och gods,
- enbart gods om lastbäraren är beträddbar, dvs. utan svårighet kan beträddas av en person, och utrustad med manöverknappar inne i lastbäraren eller inom räckhåll för en person som befinner sig i lastbäraren.

Direktivet ska också tillämpas på de säkerhetskomponenter till hissar som är förtecknade i en bilaga till direktivet och som används i de hissar som omfattas av direktivet.

Anpassning till det s.k. Varupaketet

Det reviderade hissdirektivet har förhandlats fram inom ramen för det s.k. Alignment package. Paketet utgörs av nio direktiv som anpassats till beslut 768/2008/EG¹⁰ om en gemensam ram för saluföring av produkter, som är en del av det s.k. Varupaketet.

Beslutet nr 768/2008/EG stärker bland annat bestämmelser inom produktlagstiftningen när det gäller definitioner och de ekonomiska aktörernas skyldigheter. Genom att dela in marknadsaktörerna i olika kategorier (installatörer, tillverkare, importörer och distributörer) kan man reglera vad var och en av dessa aktörer ska göra för att säkerställa att säkerhetskraven uppfylls. Den bakomliggande tanken är att med en tydlig ansvarsfördelning så kommer det att bli lättare att veta vem som är ansvarig, både för företagen själva och för slutanvändarna av produkterna. Detta kommer i sin tur att öka säkerheten och skyddet hos de olika produkterna.

Förändringar i förhållande till nu gällande hissdirektiv

Genom nya direktivets anpassning till Varupaketet betonas tydligare de olika ekonomiska aktörernas ansvar för att permanent installerade hissar respektive säkerhetskomponenter uppfyller grundläggande hälso- och säkerhetskrav för att få släppas ut på marknaden. Till skillnad från det nu gällande direktivet redovisar det nya direktivet hur de ekonomiska aktörerna ska gå tillväga för att se till att en hiss eller säkerhetskomponent är säker när den når slutanvändaren. Inte bara installatörer och tillverkare, utan också importörer och distributörer av säkerhetskomponenter till hissar ges uttryckliga skyldigheter. Vidare skärps kraven på de anmälda or-

¹⁰ Europaparlamentets och rådets beslut nr 768/2008 av den 9 juli 2008 om en gemensam ram för saluföring av produkter och upphävande av rådets beslut 93/465/EEG.

gan som ska utföra bedömning av överensstämmelse, på spårbarhet i distributionskedjan, liksom bestämmelserna om den marknadskontroll som medlemsstaterna är skyldiga att utföra. Däremot ändras inte säkerhetskraven bortsett från korrigerande av en uppenbar felaktighet. Samtidigt har också ett uppenbart fel om vad som utgör säkerhetskomponenter rättats. I övrigt har endast redaktionella ändringar gjorts i de materiella skyddsbestämmelserna.

I det nya direktivet finns också definitioner av viktiga begrepp som anpassats till redan gällande förordning i varupaketet¹¹ och referensartiklar i EU-rambeslutet från år 2008 med undantag för begrepp som är unika för hissdirektivet och knutna till installatören av en hiss.

Ändringar i PBL och PBF för att genomföra hissdirektivet

För att genomföra det nya hissdirektivet införs i PBL ändringar i fråga om tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter och handlingar även från installatörer av hissar (11 kap. 8 § andra stycket PBL) samt utökade bemyndiganden att meddela föreskrifter om på vilket eller vilka språk vissa handlingar ska tillhandahållas (16 kap. 6 § 5 PBL).

I PBF införs bland annat nya regler om skyldigheter för ekonomiska aktörer och deras ansvar för att hissar och säkerhetskomponenter till hissar uppfyller vissa krav (4 kap. 11-11 e §§ PBF). Med ekonomiska aktörer avses installatörer av hissar samt tillverkare, importörer och distributörer av säkerhetskomponenter till hissar. De mer centrala kraven på aktörerna enligt det nya hissdirektivet införs i PBF medan övriga krav införs i Boverkets föreskrifter. Vidare införs ny bestämmelse i PBF om byggsanktionsavgift för en ekonomisk aktör som inte fullgör sina skyldigheter enligt förordningen. (9 kap. 25 § andra stycket PBF) Vissa av direktivets nya definitioner av begrepp införs på förordningsnivå (1 kap. 7 a § PBF) samt ett utökat bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om språkkrav för vissa handlingar. (10 kap. 26 § 3-5 PBF)

Avgränsning för denna konsekvensutredning

I denna utredning redovisas de förväntade konsekvenserna enbart av de delar av hissdirektivet som införlivas i Boverkets föreskrifter.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93.

Beskrivning av problemet och vad Boverket vill uppnå

Syftet med ändringarna är att införliva EU:s direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter till hissar i svensk rätt. Utöver de ovan nämnda ändringarna på lag- och förordningsnivå föranleder det nya hissdirektivet ett flertal ändringar på föreskriftsnivå.

Bilagorna 5–5:14 ingår som en del av Boverkets hissföreskrifter (BFS 2011:12) och bilagorna innehåller de regler för hissar som behövs för att uppfylla det hittills gällande hissdirektivet. Boverket har inte funnit anledning att förändra denna grundläggande struktur. Däremot har ett flertal ändringar gjorts i de nämnda bilagorna för att införliva det nya hissdirektivet. De av direktivets artiklar som omfattas av genomförandet har förts in i bilaga 5 till Boverkets föreskrifter och allmänna råd om hissar och vissa andra motordrivna anordningar (BFS 2011:12) med ändringar. Föreskriftstexten i bilaga 5 har anpassats så att den följer det nya direktivets formuleringar. Även direktivets definitioner av begrepp införs i bilaga 5, i den mån de inte införs på förordningsnivå (PBF). Direktivets bilagor I–VII motsvaras i stor utsträckning av bilagorna 5:1–5:2, 5:4–5:6 och 5:8–5:14 i Boverkets nuvarande hissföreskrifter, vilka är utformade i enlighet med likartade bilagor i 1995 års hissdirektiv. De angivna bilagorna i hissföreskrifterna ersätts med det nya direktivets bilagor. Detta har i stor utsträckning gjorts ordagrant med endast ett fåtal språkliga anpassningar till hissföreskrifternas lydelse vad avser hänvisningar och liknande.

Swedac¹² har på uppdrag av regeringen tagit fram sektorsövergripande regler om anmälda organ¹³ för att genomföra bland annat kapitel IV i nya hissdirektivet. Med anledning av detta har Boverket inte föreslagit några författningsändringar för att tillgodose direktivets kapitel IV om anmälda organ, eftersom detta tillgodoses av föreskrifter inom ramen för Swedacs uppdrag.

Inte heller föranleder direktivets kapitel V om marknadskontroll några ändringar i verkets föreskrifter. Bestämmelserna bedöms vara tillgodosedda i svensk rätt, i första hand genom de befintliga reglerna i PBL och PBF. För en närmare beskrivning av direktivets regler om marknadskon-

¹² Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

¹³ STAFS 2015:6 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) föreskrifter och allmänna råd om anmälda organ inom vissa områden.

troll hänvisas till Boverkets rapport Genomförande av EU:s nya hissdirektiv i svensk rätt.¹⁴

Särskilt om språkkrav för vissa handlingar

Medlemsstaterna har enligt artiklarna 7.7, 8.7, 10.4 och 11.2 i nya hissdirektivet rätt att ställa krav på att bruksanvisningar till hissar eller säkerhetskomponenter till hissar ska vara skrivna på det egna språket. Det samma gäller EU-försäkran om överensstämmelse enligt artikel 17.2. När det gäller handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten anges i artiklarna 7.9, 8.9 och 10.9 att dessa ska tillhandahållas på ett språk som lätt kan förstås av myndigheten.

Ändringarna innebär att EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar ska vara skrivna på svenska för hissar som släpps ut här i landet och för säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut eller tillhandahålls här i landet. EU-försäkran om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar kan dock även vara skriven på engelska. Syftet med språkkraven är att slutanvändarna ska kunna tillgodogöra sig aktuell information.

Boverket är enligt 8 kap. 3 § PBF marknadskontrollmyndighet för byggprodukter som omfattas av hissdirektivet. En bestämmelse införs att den information och tekniska dokumentation som Boverket enligt 11 kap. 8 § PBL kan komma att begära i egenskap av marknadskontrollmyndighet ska vara skriven på svenska eller engelska. I det enskilda fallet kan Boverket även godta handlingar på något annat språk som myndigheten behärskar. Som marknadskontrollmyndighet måste Boverket kunna läsa den tekniska dokumentation som ligger till grund för det som ska kontrolleras för att kunna avgöra om hissen eller säkerhetskomponenten överensstämmer med säkerhetskraven.

Vad gäller de kontaktuppgifter som enligt artikel 7.6, 8.6 och 10.3 ska anges på hissen eller säkerhetskomponenten anser Boverket att en översättning till svenska inte är nödvändig för förståelsen. Boverket underlättar därför att ställa särskilda språkkrav i föreskrifter gällande sådana kontaktuppgifter.

Bemyndiganden som Boverkets beslutanderätt grundar sig på

Boverket beslutar om föreskriftsändringarna med stöd av de allmänt formulerade bemyndigandena i 16 kap. 6 § PBL och 10 kap. 3 § 2-4 och 9 och 16 § 3-4 PBF.

¹⁴ Rapport 2015:2, januari 2015 s 24 ff

Föreskrifter om språkrav avseende EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar samt handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten beslutas med stöd av det utökade av bemyndigandet i 10 kap. 26 § PBF.

Beskrivning av alternativa lösningar för det Boverket vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Det finns inga alternativa lösningar för att genomföra det nya hissdirektivet i svensk rätt. Genomförandet av det nya hissdirektivet är en av de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Särskilt om språkrav för vissa handlingar

Alternativet inga föreskrifter: 11 kap. 8 § PBL anger att, om det behövs för att en tillsynsmyndighet ska kunna ta del av innehållet i ett utländskt certifikat, intyg eller annan handling, ska handlingen på myndighetens begäran visas i översättning till svenska. Detta befintliga lagkrav går således längre än de nya bestämmelserna i hissföreskrifterna om språkrav för handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten (punkt 7.2 i bilaga 5). Enligt de nya föreskrifterna kan handlingarna också vara skrivna på engelska eller annat språk som Boverket godkänner i det enskilda fallet. Att avstå från föreskriftsändringarna i denna del vore rimligen mer betungande för de utländska företagen och skulle kunna leda till minskad konkurrens på den svenska marknaden.

Den befintliga bestämmelsen i PBL om språkrav gäller inte för handlingar som ska tillhandahållas slutanvändare. EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar avseende hissar och säkerhetskomponenter till hissar innehåller viktig information till slutanvändaren om hissen eller säkerhetskomponenten. Missförstånd pga. av språkförbistring kan i värsta fall leda till brister som kan påverka människors säkerhet och hälsa. Det är tveksamt om alla utländska installatörer och tillverkare frivilligt skulle översätta EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar till svenska. Boverket gör därför bedömningen att det behövs juridiskt bindande språkrav avseende sådana handlingar. För att en myndighet ska kunna ingripa i de fall sådan information till slutanvändarna inte finns på svenska, behövs bindande föreskrifter för myndigheten att stödja sig mot. Vad gäller EU-försäkran om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar gör Boverket bedömningen att det är tillräckligt att en sådan försäkran finns i översättning till engelska. Den målgrupp som i första hand tar del av en sådan försäkran är installatörer och serviceföretag inom hissbranschen, medan en EU-försäkran om överens-

stämmelse för hissar är ett dokument som enskilda fastighetsägare måste kunna förstå och ta till sig.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

De som berörs av regleringen är installatörer, tillverkare, importörer och distributörer som avser att släppa ut hissar respektive tillhandahålla eller släppa ut säkerhetskomponenter till hissar på den svenska marknaden.

Vidare berörs fastighetsägare som innehar byggnader med hiss och brukare av hissar indirekt av regleringen.

Såvitt avser de nya bestämmelserna om språkkrav för vissa handlingar berörs i första hand utländska hissinstallatörer och tillverkare av säkerhetskomponenter till hissar men även slutanvändarna av hissar och säkerhetskomponenter samt myndigheter, kanske främst Boverket som marknadskontrollmyndighet.

En beskrivning av de företag som berörs av ändringarna lämnas nedan under rubriken *Antal företag som berörs...*

Uppgifter om kostnadsrämsiga och andra konsekvenser regleringen medför

EU-kommissionen har i den sammanfattande konsekvensanalysen avseende anpassning av bl.a. hissdirektivet till den gemensamma lagstiftningsramen gett uttryck för att anpassningen inte skulle medföra några större kostnader för de ekonomiska aktörerna. De flesta av de ekonomiska aktörernas skyldigheter kompletterar befintliga skyldigheter eller kodifierar sådant som enligt andemeningen i den gällande lagstiftningen är normal praxis för ansvarskännande företag/företag som uppfyller kraven. Kommissionen uttalade dock att kostnaderna rent allmänt kunde öka något när det gäller importörernas och distributörernas skyldigheter och kraven på spårbarhet.¹⁵

Det nya direktivet innebär inga ändringar av de grundläggande hälso- och säkerhetskraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar. Skillnaderna består istället i en tydligare uppdelning och förtydligat ansvar för de olika ekonomiska aktörerna och är i huvudsak administrativa.

Genom det nya direktivet sker en harmonisering av allmänt förekommande begrepp i unionslagstiftningen. Att begreppen får samma betydelse i den harmoniserade lagstiftningen leder till ökad tydlighet i regle-

¹⁵ Se den sammanfattade konsekvensanalysen vid genomförande av Alignment Package, sid 8
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2011:1375:FIN:SV:PDF>.

ringen och underlättar tolkningen samt marknadskontrollmyndigheternas övervakning av att kraven uppfylls.

De ekonomiska aktörerna delas genom definitionerna upp i kategorierna installatör, tillverkare, importör och distributör. Detta innebär att var och en av kategorierna kan åläggas specifika skyldigheter för att säkerställa att hissar och säkerhetskomponenter till hissar uppfyller säkerhetskraven. Även importörer och distributörer får genom det nya direktivet tydliggjorda skyldigheter. Lite förenklat kan man uttrycka det så att medan det hittills gällande direktivet ställer ett allmänt krav på marknadsaktörerna att sälja säkra hissar och säkerhetskomponenter, så specificeras nu vad var och en ska göra för att säkerställa säkerheten. Att ansvaret för respektive aktör på detta sätt konkretiseras genom tydligt reglerade skyldigheter kan förväntas allmänt bidra till säkerheten hos aktuella produkter. Enligt Boverkets bedömning är emellertid de kostnader som föranleds av de förtydligade kraven till största delen kostnader som företagen har redan idag. Några större kostnader bedöms således inte tillkomma med anledning av de nya föreskrifterna.

Språkraven för EU-försäkran om överensstämmelse, bruksanvisningar och handlingar till Boverket som marknadskontrollmyndighet kan innebära vissa översättningskostnader för utländska aktörer men också positiva effekter då det bör underlätta ett marknadstillträde. Det är inte möjligt att bedöma i vilken utsträckning de positiva effekterna uppväger de ökade kostnaderna för översättning.

I beskrivningen nedan av konsekvenserna för företagen lämnas en redogörelse för och kommenteras de nya förtydligade skyldigheterna för respektive aktör.

Regleringens överensstämmelse med EU-rätten

Ändringarna har till syfte att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/33/EU om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om hissar och säkerhetskomponenter (hissdirektivet). Ändringarna går inte utöver vad direktivet kräver och står inte i strid med EU-rätten. Ändringarna följer i övrigt de rättigheter som medlemsstaterna har att reglera vissa språkrav.

Boverket bedömer att ändringarna inte behöver anmälas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

Däremot kommer de ändrade föreskrifterna som införlivar hissdirektivet att överlämnas till kommissionen enligt artikel 45.2. Vidare avser Boverket att anmäla språkraven enligt artikel 39.5 andra stycket i tjänstedirektivet, 2006/123/EG.

Tidpunkten för ikraftträdande och behovet av speciella informationsinsatser

Föreskriftsändringarna ska träda i kraft den 20 april 2016, eftersom hissdirektivet ska vara genomfört i medlemsstaterna senast detta datum.

I samband med att föreskriftsändringarna träder i kraft kommer Boverket att informera om dessa, samt om ändringarna på lag- och förordningsnivå, på verkets webbplats samt genom riktad information till berörda branschorganisationer och företag.

Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De som direkt berörs av regleringen är hissinstallatörer samt tillverkare, importörer och distributörer av säkerhetskomponenter till hissar.

Statistik över antal svenska företag som är installatörer, tillverkare, importörer och distributörer av hissar respektive säkerhetskomponenter saknas. En uppfattning om antalet hissinstallatörer kan man dock få genom att se på vilka företag som är medlemmar i branschorganisationen Hissförbundet. Det är ett av förbunden som tillhör Teknikföretagens branschorganisation. Hissförbundet har 25 medlemsföretag inom hissområdet. Av dessa företag sysslar tolv företag med installation av nya hissar. Fem företag tillverkar säkerhetskomponenter till hissar. Resterande åtta företag sysslar mest med ombyggnader och service, och berörs således inte av hissdirektivet, bortsett från i de fall de distribuerar säkerhetskomponenter till hissar.

Hissförbundets medlemsföretag uppges representera 80 procent av den svenska branschen för tillverkning, montering och underhåll av hissar m.m. På förbundets webbplats, www.hissforbundet.se, finns en närmare redogörelse för de enskilda medlemsföretagens verksamhetsområden.

Hissförbundet har uppgett att det idag saknas distributörer av säkerhetskomponenter på den svenska marknaden. Antalet importörer av säkerhetskomponenter uppskattas till 5–10 företag. Det rör sig genomgående om mindre företag och import av just säkerhetskomponenten anordning

för förregling av schaktdörrar. Importörerna bedöms ha en mycket liten andel av marknaden, troligen långt under 1 procentenhet.

Konsekvenser för företagen

De mer centrala kraven på de ekonomiska aktörerna i det nya hissdirektivet införs i plan- och byggförordningen. Det rör sig om installatörens och tillverkarens skyldighet att utföra eller låta utföra bedömning av överensstämmelse, upprätta den tekniska dokumentation som behövs för en sådan bedömning, upprätta EU-försäkran om överensstämmelse, se till att denna medföljer hissen/säkerhetskomponenter och anbringa CE-märkning (artikel 7.2 första och andra stycket och artikel 8.2 första och andra stycket). Även skyldigheten för importör och distributör att tillse att tillverkaren uppfyllt dessa krav (del av artikel 10.2 och 11.2) införs på förordningsnivå, liksom skyldigheten för de ekonomiska aktörerna att vidta åtgärder vid misstanke om att hissen/säkerhetskomponenten avviker från gällande krav (artikel 7.8, 8.8, 10.7 och 11.4).

Nedan anges och kommenteras endast de krav som Boverket avser införa i verkets hissföreskrifter.

Skyldigheter enligt det nya hissdirektivet för respektive ekonomisk aktör

Skyldigheter som förs in i hissföreskrifternas bilaga 5.

Installatör:

- Spara teknisk dokumentation och EU-försäkran i 10 år (Bilaga 5 punkt 5.1.1)
- Granska och vid behov registerföra klagomål och hissar som inte överensstämmer med kraven (Bilaga 5 punkt 5.1.2)
- Förse hissen med identifieringsmärkning (Bilaga 5 punkt 5.1.3)
- Förse hissen med kontaktuppgifter (Bilaga 5 punkt 5.1.4)
- Se till att hissen åtföljs av bruksanvisningar på svenska (Bilaga 5 punkt 5.1.5 samt punkt 7.1)
- Information och dokumentation som på begäran ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten enligt 11 kap. 8 § PBL ska vara på svenska eller engelska eller annat språk som myndigheten kan godta. (Bilaga 5 punkt 7.2)

Tillverkare:

- Spara teknisk dokumentation och EU-försäkran i 10 år (Bilaga 5 punkt 5.2.1)
- Se till att det finns rutiner som garanterar att serietillverkningen fortsätter att överensstämma med kraven (Bilaga 5 punkt 5.2.2)

- När det anses lämpligt utföra slumpvis provning av säkerhetskomponenter till hissar (Bilaga 5 punkt 5.2.2)
- Granska och vid behov registerföra klagomål och säkerhetskomponenter som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av säkerhetskomponenter (Bilaga 5 punkt 5.2.2)
- Förse säkerhetskomponenten med identifieringsmärkning (Bilaga 5 punkt 5.2.3)
- Förse säkerhetskomponenten med kontaktuppgifter (Bilaga 5 punkt 5.2.4)
- Se till att säkerhetskomponenten åtföljs av bruksanvisningar på svenska (Bilaga 5 punkt 5.2.5 samt punkt 7.1)
- Information och dokumentation som på begäran ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten enligt 11 kap. 8 § PBL ska vara på svenska eller engelska eller annat språk som myndigheten kan godta. (Bilaga 5 punkt 7.2)
- Kunna ge information om vem som levererat en säkerhetskomponent till dem och vem de levererat en säkerhetskomponent till i 10 år (Bilaga 5 punkt 5.6)

Importör:

- Se till att tillverkaren försett säkerhetskomponenten med identifieringsmärkning och kontaktuppgifter (Bilaga 5 punkt 5.4.1)
- Själv ange kontaktuppgifter på säkerhetskomponenten (Bilaga 5 punkt 5.4.2)
- Se till att säkerhetskomponenten åtföljs av bruksanvisningar på svenska (Bilaga 5 punkt 5.4.3 samt punkt 7.1)
- När det anses lämpligt utföra slumpvis provning av säkerhetskomponenter till hissar (Bilaga 5 punkt 5.4.4)
- Granska och vid behov registerföra klagomål och säkerhetskomponenter som inte överensstämmer med kraven och återkallelser av säkerhetskomponenter (Bilaga 5 punkt 5.4.4)
- Spara kopia av EU-försäkran och teknisk dokumentation i 10 år så att de är tillgängliga för marknadskontrollmyndigheterna (Bilaga 5 punkt 5.4.5)
- Information och dokumentation som på begäran ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten enligt 11 kap. 8 § PBL ska vara på svenska eller engelska eller annat språk som myndigheten kan godta. (Bilaga 5 punkt 7.2)
- Kunna ge information om vem som levererat en säkerhetskomponent till dem och vem de levererat en säkerhetskomponent till i 10 år (Bilaga 5 punkt 5.6)

Distributör

- Se till att tillverkaren försett säkerhetskomponenten med identifieringsmärkning och kontaktuppgifter och att importören har försett den med kontaktuppgifter. (Bilaga 5 punkt 5.5.1)

- Se till att säkerhetskomponenten åtföljs av bruksanvisningar på svenska (Bilaga 5 punkt 5.5.1 samt punkt 7.1)
- Kunna ge information om vem som levererat en säkerhetskomponent till dem och vem de levererat en säkerhetskomponent till i 10 år (Bilaga 5 punkt 5.6)

Till skillnad från det gamla direktivet anger nu det nya hissdirektivet explicit ett antal skyldigheter som åligger respektive ekonomisk aktör. Enligt Boverkets bedömning görs mycket av det som nu föreskrivs där redan idag av de ekonomiska aktörerna för att säkerställa att hissar och säkerhetskomponenter är säkra. Detta gör det svårt att avgöra vilka skillnader det nya direktivet och ändrade föreskrifterna faktiskt innebär för de ekonomiska aktörerna både vad gäller kostnader och tidsåtgång. Nedan kommenteras kraven i Boverkets föreskrifter utifrån kravområde och en indelning i administrativa¹⁶ och andra kostnader. De kostnader som anges är uppskattningar.

¹⁶ Enligt Tillväxtverkets definition: tid och kostnad för att upprätta, lagra och överföra information till en tredje part.

Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

- Bevara dokumentation

Kravet att spara EU-försäkran och teknisk dokumentation i 10 år är inget nytt krav. Detta gäller uttryckligen för installatör och tillverkare även enligt de nu gällande föreskrifterna och det gamla direktivet. Kravet leder därför inte till några merkostnader för installatör eller tillverkare i förhållande till nuvarande reglering. För importör kan krav på arkivering av dokumentationen innebära en mindre merkostnad, då det tidigare inte funnits ett uttryckligt krav på importör att bevara sådan dokumentation. En uppskattning är max 3 timmar per typ av säkerhetskomponent som med en personalkostnad om 500 kr per timme innebär en engångskostnad om totalt 1500 kr per produkttyp.

- Granskning och vid behov registrering av klagomål

Kravet gäller för installatör, tillverkare och importör och är ett nytt uttryckligt krav enligt det nya direktivet. Troligen uppfylls kravet i allt väsentligt även idag av de ekonomiska aktörerna inom ramen för ett normalt garantiförfarande. Boverket gör bedömningen att kravet i vart fall inte bör innebära några mer betydande merkostnader. Kravet kan eventuellt leda till engångskostnader för att upprätta rutiner för registreringen av klagomål. Däremot måste löpande kostnader för hanteringen av enskilda klagomål rimligen uppkomma även idag. Hur mycket tid ett enskilt företag kan behöva för att upprätta de nya rutinerna varierar. Med ett antagande om att det genomsnittligt handlar om ca 20 timmars arbete till en kostnad om 500 kr per timme resulterar detta i en engångskostnad på 10 000 kr för en ekonomisk aktör. Utifrån en uppskattning om att ca 30 företag berörs av regleringen¹⁷ innebär det således en sammanlagd engångskostnad om 300 000 kr för de berörda företagen.

- Märkning

Kravet på identifieringsmärkning och kontaktuppgifter på hissar och säkerhetskomponenter till hissar gäller för installatör och tillverkare redan idag enligt nuvarande bilaga 5:1 punkten 5.1 med hänvisning till punkt 1.7.3 i bilaga 1 samt 4 § i AFS 2008:3 (maskindirektivet). Att även importör själv ska ange kontaktuppgifter på säkerhetskomponenten kan dock anses vara ett nytt krav. Det finns inget krav på att märkningen ska vara outplånlig och tidsåtgången per säkerhetskomponent för att förse

¹⁷ Se ovan under rubrik *Antalet företag som berörs...*

denna med kontaktuppgifter bedöms vara mycket liten, max 15 min per produkt inklusive beställning av etiketter mm. Utifrån en uppskattning av antalet säkerhetskomponenter som säljs av importörer på den svenska marknaden, ca 200 säkerhetskomponenter per år¹⁸, och en kostnad om 500 kr per timme skulle det innebära en sammanlagd kostnad för de max 10 importörerna om ca 25 000 kr per år.

- Identifiering av de ekonomiska aktörerna

De ändrade föreskrifterna och det nya direktivet innebär att de ekonomiska aktörerna i 10 år för Boverket som marknadskontrollmyndighet ska kunna identifiera ekonomiska aktörer som har levererat en säkerhetskomponent till dem och till vilka ekonomiska aktörer de levererat en säkerhetskomponent. Kravet är nytt. Men enligt 7 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078) måste en näringsidkare bevara räkenskapsinformation fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Alla berörda företag måste således redan ha rutiner för att bevara information om ett köp eller en försäljning under nämnda tid. Kravet att förvara informationen ytterligare två till tre år förväntas därför inte föranleda betungande kostnader. Enligt de uppgifter Boverket fått till sig från branschen är det dessutom så att tillverkare av säkerhetskomponenter redan idag sparar uppgifter om köp och försäljning även under en längre period än 10 år.

Andra kostnader som den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Utöver de kostnader som redovisas ovan, som närmast bedömts vara administrativa, gäller att företagen i branschen måste sätta sig in i de nya bestämmelserna och anpassa sitt kunnande till den nya regleringen. Det kan behövas utbildning men framförallt tid för att sätta sig in i reglerna.

- Rutiner som garanterar serietillverkningen och slumpvis provning av säkerhetskomponenter

Enligt de ändrade föreskrifterna och det nya direktivet ska tillverkaren se till att det finns rutiner som garanterar att serietillverkningen fortsätter att

¹⁸ Beräkningen av antalet säkerhetskomponenter som säljs av importörer vilar på mycket osäker grund men utgår från Boverkets statistik 2014 över installerade hissar (övriga personhissar) ca 2600 hissar/år, en uppskattning av antalet revisionsbesiktningar som avser byte av schaktdörr ca 600/år, ett genomsnittligt hus om sex våningar där det således finns ett behov av sex anordningar för förregling av schaktdörrar (säkerhetskomponent), och uppgiften att importörerna har en andel om högst 1 procentenhet av marknaden för denna säkerhetskomponent (anordningar för förregling av schaktdörrar).

överensstämma med kraven. Tillverkare och importör ska när det anses lämpligt med tanke på riskerna utföra slumpvis provning av säkerhetskomponenter. Skillnaden mellan det gamla och nya direktivet är att detta nu anges explicit. Det förtydligas hur bedömningen ska göras. Att varje exemplar ska uppfylla säkerhetskraven gäller dock redan enligt det gamla direktivet. Boverket gör bedömningen att kraven ligger inom ramen för en normal kvalitetsgranskning som görs redan idag och att de därför inte bör föranleda några merkostnader i förhållande till nu gällande föreskrifter.

- Språkkrav för vissa handlingar

Språkkraven för EU-försäkran om överensstämmelse och för bruksanvisningar medför merkostnader för översättning och administrativa merkostnader för utländska installatörer och tillverkare som vill sälja sina hissar och säkerhetskomponenter till hissar i Sverige. Importörer och distributörer åläggs inte att översätta utländska tillverkares handlingar, och berörs därför inte i den mening direkt av förslaget. De ska däremot försäkra sig om att de handlingar som ska följa produkten enligt direktivet verkligen gör det och är på rätt språk i Sverige. Vidare ska de kunna förse en behörig myndighet, i detta fall Boverket, med begärda handlingar på ett språk som lätt kan förstås av den myndigheten. De kan alltså behöva vända sig till tillverkaren och begära handlingarna på rätt språk, vilket kan ge upphov till administrativa merkostnader. Vad gäller handlingar som installatör, tillverkare och importör ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten så innebär de nya föreskrifterna närmast lättnader i förhållande till vad som gäller enligt 11 kap. 8 § PBL. Enligt denna bestämmelse ska handlingar vid behov på tillsynsmyndighetens begäran översättas till svenska. Ändringen innebär att handlingarna till marknadskontrollmyndigheten även kan vara skrivna på engelska eller annat språk som myndigheten kan godta. Ändringen torde därför i denna del inte medföra några merkostnader för de ekonomiska aktörerna i förhållande till redan gällande regler.

Regleringens eventuella påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

Merparten av reglerna gäller även idag och ändringarna bedöms inte förändra konkurrensen mellan de företag som idag är verksamma i Sverige.

En effekt av regleringen kring språkkrav för vissa handlingar kan vara att konkurrensen på den svenska marknaden för hissar och säkerhetskomponenter ökar om information till slutanvändare tillhandahålls på svenska.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Någon särskild påverkan för företagen utöver vad som nämnts ovan förutses inte uppkomma.

Eventuellt behov av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

De krav som tillkommer genom regeländringarna gäller lika oavsett storleken på de berörda ekonomiska aktörerna. Någon särskild hänsyn kan inte tas till små företag, då reglerna är lika för alla inom unionen och det inte är möjligt att på nationell nivå införa särskilda lättnader för små företag.

Såvitt avser språkraven avseende vissa handlingar så ska de ekonomiska aktörerna kunna ge information och handlingar till marknadskontrollmyndigheten på fler språk än svenska. Vad gäller EU-försäkran om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar så godtas även översättning till engelska. Det är bland annat av hänsyn till små företags möjligheter att kunna sälja på den svenska marknaden.

Övrigt

Boverket förutser inte att ändringarna i hissföreskrifterna för med sig några konsekvenser med avseende på funktionshindrade, barn och ungdomar, äldre, integration, boendesegregation eller jämställdhet.

Författningsändringar med konsekvenser

Bilaga 5 (direktivets artiklar)

Genom bilaga 5 införlivas artiklarna i det nya direktivet till den del dessa ska genomföras i Boverkets föreskrifter.

Tillämpningsområde och undantag från föreskrifterna (punkt 1–2)

Revidering

Föreskrifternas tillämpningsområde och undantagen från tillämpningen redovisas under separata rubriker.

Motiv

Den nu gällande bilagan behöver justeras så att det tydligt särskiljs vad som är föreskrifternas tillämpningsområde och vad som är definitionen av hissbegreppet. Bestämmelserna indelas under fler rubriker för ökad läsbarhet.

Konsekvenser

Gränsdragningen mellan vad som utgör definition av hissbegreppet och vad som utgör bilagornas tillämpningsområde har tydliggjorts. Tillämpningsområdet och undantagen överensstämmer med artikel 1.1 och 1.2 i det nya direktivet.

Definitioner (punkt 3)

Revidering

Definitionerna anpassas till det nya direktivets definitioner av begrepp och redovisas under en separat rubrik. I föreskrifterna anges definitioner av de begrepp som inte införs på förordningsnivå. Hänvisning sker till tillämplig bestämmelse i PBF med en uppräkningslista av de i förordningen definierade begreppen.

Motiv

Föreskrifternas definitioner måste anpassas till det nya direktivets definitioner. För att uppnå ökad läsbarhet anges definitionerna under en särskild rubrik och hänvisning sker till ny bestämmelse i PBF och de begrepp som där definieras.

Konsekvenser

Definitionerna överensstämmer med artikel 2 i det nya direktivet. Det blir tydligt att även PBF innehåller definitioner av begrepp som ska användas vid tillämpningen av föreskrifternas bilaga 5-5:12.

Grundläggande hälso- och säkerhetskrav (punkt 4)**Revidering**

Under en ny rubrik införs hänvisningar till att hissar och säkerhetskomponenter till hissar ska uppfylla de grundläggande hälso- och säkerhetskraven i bilaga 5:1 vilka tidigare angavs i första och andra stycket under rubriken *Utförande, utsläppande på marknaden och fri rörlighet*. En bestämmelse om presumtion om överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter till hissar motsvarande den som anges i fjärde stycket under denna rubrik flyttas till punkt 6.1.

Motiv

Föreskrifterna bör anpassas så att de ansluter bättre till det nya direktivets struktur och rubriksättning.

Konsekvenser

Punkt 4 får en lydelse som motsvarar artikel 5 i det nya direktivet.

De ekonomiska aktörernas skyldigheter (punkt 5)**Revidering**

Punkten är ny och anger under separata rubriker de olika ekonomiska aktörernas (installatör, tillverkare, importör och distributör) skyldigheter enligt det nya direktivet i den mån de inte införts på förordningsnivå. Vidare anges tillverkarens representant skyldighet att utföra de uppgifter som anges i fullmakten och vad fullmakten ska ge representanten för rättigheter.

I beskrivningen ovan under rubrik *Konsekvenser för företagen* anges vilka krav som åligger respektive aktör enligt de ändrade föreskrifterna. Hänvisning sker i föreskrifterna till aktuella bestämmelser i PBF där ytterligare skyldigheter enligt direktivet anges för de olika kategorierna ekonomiska aktörer.

Motiv

De tydliggjorda kraven enligt direktivet för respektive aktör måste införlivas i Boverkets föreskrifter. De mer grundläggande kraven införs i nya bestämmelser i 4 kap. i PBF liksom bestämmelsen om att en tillverkare eller installatör genom fullmakt får utse en representant samt vilka upp-

gifter som inte får överlätas till representanten (artikel 9.1). En hänvisning till dessa bestämmelser måste göras för att göra klart att det finns gällande krav utöver de som anges på föreskriftsnivå.

Konsekvenser

I punkt 5 förs de skyldigheter in som följer av direktivets artiklar 7.3–7.7 och 7.9 andra stycket (installatörer), 8.3–8.7, 8.9 andra stycket (tillverkare), 9.2 (tillverkarens representant), 10.2 första stycket (del av), 10.3–10.4, 10.6, 10.8, 10.9 andra meningen (importörer), 11.2 första stycket (del av) 11.5 andra meningen (distributörer) samt artikel 13 (bistå marknadskontrollmyndigheterna med identifiering av de ekonomiska aktörerna).

Föreskriftsändringarna kan antas bidra till säkerställandet av att kraven på hissar och säkerhetskomponenter till hissar uppfylls. För fastighetsägare och brukare av hissar innebär detta ytterligare garantier för att hissarna i deras byggnader är säkra att använda. Konsekvenserna för företagen med anledning av de nya förtydligandena av marknadsaktörernas skyldigheter beskrivs i ett särskilt avsnitt ovan.

Överensstämmelse med kraven för hissar och säkerhetskomponenter till hissar (punkt 6)

Revidering

Genom denna punkt införlivas det nya direktivets artiklar kring presumtion om överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse, utformningen av EU-försäkran om överensstämmelse samt allmänna principer, regler och villkor för CE-märkning. Direktivets bestämmelser införs ordagrant med en anpassning av hänvisningarna till föreskrifternas bilagor.

Motiv

Motsvarande bestämmelser om förfaranden för bedömning av överensstämmelse finns redan idag i bilaga 5 till hiss föreskrifterna. Texten ändras dock för att nå en överensstämmelse med det nya direktivets formuleringar.

Bestämmelserna om EU-försäkran om överensstämmelse behöver kompletteras i förhållande till nuvarande reglering i föreskrifternas bilaga 5:2. Tillägg görs därför i en punkt 6.4.1 i bilaga 5 av den grundläggande bestämmelsen om att det i EU-försäkran ska anges att de grundläggande hälso- och säkerhetskraven har visats vara uppfyllda. Vidare kompletteras med en föreskrift i enlighet med artikel 17.3 om att en gemensam EU-försäkran om överensstämmelse ska upprättas om en hiss eller en säker-

hetskomponent omfattas av mer än en unionsakt med krav på sådan försäkran.

Nuvarande bilaga 5:3 (CE-märkning om överensstämmelse) till hissöreskrifterna upphör att gälla då den saknar motsvarighet bland det nya direktivets bilagor. (se nedan under kommentaren till bilaga 5:3) Bestämmelserna i nuvarande bilaga 5:3 tillgodoses genom de nya bestämmelserna i punkt 6.5 i bilaga 5. En komplettering behöver dock göras av vad som föreskrivs i artikel 19.5 i direktivet om vem som ska anbringa det anmälda organets identifikationsnummer m.m.

Konsekvenser

Bestämmelserna ansluter till det nya direktivets formuleringar och struktur i artikel 14-19. Förutom de mindre tillägg som anges ovan under *Motiv* innebär bestämmelserna inga ändringar i sak.

Språkkrav för vissa handlingar (punkt 7)

Revidering

I bilagans punkt 7 ställs nya krav på att EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar ska vara skrivna på svenska för hissar som släpps ut och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut eller tillhandahålls här i landet. EU-försäkran om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar kan även vara skriven på engelska. Vidare föreskrivs att den information och dokumentation som de ekonomiska aktörerna ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten enligt 11 kap. 8 § PBL ska vara skriven på svenska eller engelska. Även annat språk kan godtas av myndigheten i det enskilda fallet.

Motiv

Direktivet ger enligt artiklarna 7.7, 8.7, 10.4 och 11.2 medlemsstaterna rätt att ställa krav på att bruksanvisningar till hissar eller säkerhetskomponenter till hissar ska vara skrivna på det egna språket. Detsamma gäller EU-försäkran om överensstämmelse enligt artikel 17.2. När det gäller handlingar som ska tillhandahållas marknadskontrollmyndigheten anges i artiklarna 7.9, 8.9 och 10.9 att dessa ska tillhandahållas på ett språk som lätt kan förstås av myndigheten. Det är angeläget att den viktiga informationen i EU-försäkran och bruksanvisningar lätt kan förstås av slutanvändarna. Enligt Boverkets bedömning bör därför bruksanvisningar avseende hissar och säkerhetskomponenter till hissar samt EU-försäkran om överensstämmelse för hissar vara skrivna på svenska. EU-försäkran om överensstämmelse för säkerhetskomponenter till hissar behöver i första hand läsas av hissinstallatörer och serviceföretag inom branschen och här gör

Boverket bedömningen att det är tillräckligt att en sådan försäkran finns i översättning till engelska.

Vid marknadskontroll behöver Boverket som marknadskontrollmyndighet få tillgång till olika slags handlingar och redogörelser. Personalen måste förstå det tekniska och juridiska sakinnehållet i handlingarna på språket ifråga för att kunna bedöma om hissen eller säkerhetskomponenten till hissen uppfyller kraven. Handlingarna måste därför vara på svenska eller engelska eller annat språk som personalen behärskar. Boverket ser det som olämpligt att i en föreskrift fastslå vilka språk utöver svenska och engelska som kan accepteras framöver. Genom regleringen nås en överensstämmelse med Boverkets föreskrifter om språkrav¹⁹ för handlingar rörande byggprodukter enligt EU:s byggproduktförordning²⁰.

Konsekvenser

Språklig förståelse av EU-försäkran om överensstämmelse och bruksanvisningar bör minska riskerna för att hissen eller säkerhetskomponenten till hissar används eller monteras på fel sätt.

För utländska installatörer och tillverkare som vill sälja sina hissar och säkerhetskomponenter på den svenska marknaden innebär förslaget vissa merkostnader för översättning till svenska.

Vad gäller handlingar som ska tillhandahållas Boverket som marknadskontrollmyndighet så innebär den nya bestämmelsen ett lägre ställt krav än det som gäller enligt 11 kap. 8 § PBL, varför ändringen inte borde innebära några merkostnader för de ekonomiska aktörerna. Dessutom är det så att åtgärder från marknadskontrollmyndighetens sida även framöver endast förväntas förekomma i begränsad omfattning eftersom kontroll av alla nya hissar utförs av de anmälda organen.

Anmälan av organ för bedömning av överensstämmelse (punkt 8)

Revidering

En hänvisning görs till att lagen och förordningen om ackreditering och teknisk kontroll samt Swedacs föreskrifter STAFS 2015:6 innehåller regler om de anmälda organen inom området för hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

¹⁹ Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2013:7) om språkrav för prestandadeklarationer och vissa andra handlingar om byggprodukter

²⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG

Motiv

Hänvisningen görs upplysningsvis för att klargöra var man kan finna regleringen kring de anmälda organen.

Konsekvenser

Den som tillämpar föreskrifterna uppmärksammas på att bestämmelser om de anmälda organen återfinns i ett annat regelverk.

Bilaga 5:1–5:14 (direktivets bilagor I–XII)**Allmänt**

Direktivets bilagor innehåller grundläggande hälso- och säkerhetskrav på hissar och säkerhetskomponenter till hissar (bilaga I), regler om vad EU-försäkran om överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter tillhissar ska innehålla (bilaga II) och en förteckning över vilka komponenter som ska anses utgöra säkerhetskomponenter till hissar (bilaga III). Vidare innehåller bilagorna beskrivningar av ett antal förfaranden för bedömning av överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter till hissar (bilaga IV–XII). Förfarandena är alternativa i den utsträckning som framgår av direktivets artiklar 15 och 16. Direktivets bilagor motsvaras i stor utsträckning av bilagorna 5:1–5:2, 5:4–5:6 och 5:8–5:14 i Boverkets hiss-föreskrifter, vilka är utformade i enlighet med likartade bilagor i 1995 års hissdirektiv.

Boverket har i den svenska översättningen av direktivet, främst direktivets bilagor, uppmärksammat några avvikelser i förhållande till andra språkversioner. Dessa felaktigheter har rättats till i föreskrifternas bilagor.²¹ Boverket kommer att ta initiativ till att från svensk sida försöka få till en rättelse av dessa felaktigheter.

²¹ Ordet ”enda” har lagts till framför orden ”valfritt anmält organ” i följande punkter i föreskrifternas bilagor: Bilaga 5:4 punkt A.2 och B.2 första meningen, Bilaga 5:6 punkt 3.1 första meningen, Bilaga 5:7 punkt 3.1 första meningen, Bilaga 5:8 punkt 2.2 första meningen, Bilaga 5:9 punkt 3 första meningen, Bilaga 5:10 punkt 3.1 första meningen, Bilaga 5:11 punkt 3.1 första meningen.

Ordet ”behålla” har ersatts med ”bevara” i bilaga 5 punkt 5.1.1 och 5.2.1

Ordet ”anordning” har angetts i plural i bilaga 5.1 punkt 3.2

Ordet ”tillverkaren” har ersatts med ”installatören” i bilaga 5:11 punkt 3.2, 3.5, 4.3 och 4.4 samt i bilaga 5:12 punkt 4.4.

Texten i bilaga 5:4 punkt A 4.e) och B 4.e) har justerats för att hänga samman och bli fullt begriplig

Orden ”produkter för” har tagits bort i bilaga 5 punkt 6.3.1 a andra strecksatsen, punkt 6.3.1 b andra strecksatsen, punkt 6.3.1 c, bilaga 5:2 punkt B 9).

Ordet ”produkter” har ersatts med ”hissar” i Bilaga 5:8 punkt 1, punkt 2.2, punkt 4 fjärde stycket.

Bilaga 5:1

Revidering

I bilagan, som reglerar de grundläggande hälso- och säkerhetskraven, görs vissa rent språkliga ändringar samt en korrigerande av en uppenbar felaktighet. Kravet i bilaga I punkt 3.2 begränsades i det gamla direktivet till att avse skyddsanordningar mot fritt fall eller okontrollerad rörelse *uppåt* av hisskorgen. Ordet *uppåt* har nu tagits bort så att angivna skyddsanordningar ska hindra även okontrollerad rörelse av hisskorgen *nedåt*. I punkt 4.6 har Boverkets föreskrifter tidigare angivit begreppet ”hissmaskinrummet”. Detta ersätts nu med begreppet ”hissmaskinen” i enlighet med direktivet.

Motiv

Bilagan bör så långt möjligt helt ansluta till texten i det nya direktivets bilaga I.

Konsekvenser

Bilagan får en lydelse som motsvarar direktivets bilaga I. Det rättade felaktiga kravet om okontrollerad rörelse av hisskorgen överensstämmer med den säkerhetsnivå som följer av de gällande harmoniserade standarderna SS-EN 81-1 och SS-EN 81-2. Några konsekvenser i denna del kan därför inte förutses.

Bilaga 5:2

Revidering

I bilagan, som reglerar innehållet i en EG-försäkran om överensstämmelse, görs vissa rent språkliga ändringar. I enlighet med direktivets bilaga II läggs till att EU-försäkran om överensstämmelse även ska innehålla en försäkran om att säkerhetskomponenten/hissen överensstämmer med relevant harmoniserad unionslagstiftning.

Motiv

Bilagan bör så långt möjligt helt ansluta till texten i det nya direktivets bilaga II.

Konsekvenser

Bilagan får en lydelse som motsvarar direktivets bilaga II.

Bilaga 5:3 och 5:7

Revidering

Nu gällande bilaga 5:3 CE-märkning om överensstämmelse och bilaga 5:7 Minimikrav som gäller för anmält organ och dess personal upphör att gälla.

Motiv

Bestämmelserna i bilaga 5:3 motsvaras av artikel 18 och 19 i det nya hissdirektivet och de införs därför i bilaga 5 där direktivets övriga artiklar införlivas. Motsvarande bestämmelser som de i bilaga 5:7 återfinns i kapitel IV i direktivet; *Krav avseende anmälda organ*, inom vilket område Swedac tagit fram sektorsövergripande föreskrifter. Bilagan saknar svarighet bland det nya direktivets bilagor.

Konsekvenser

Regleringen får en enhetlig struktur där direktivets artiklar tas in i bilaga 5. Genom att bilaga 5:7 upphör att gälla undviks dubbelreglering då Swedac meddelar föreskrifter om krav avseende anmälda organ även inom området för hissar och säkerhetskomponenter till hissar.

Bilaga 5:4

Revidering

Bilagan, som innehåller en förteckning över vilka komponenter som ska utgöra säkerhetskomponenter till hissar, ska fortsättningsvis betecknas bilaga 5:3. Vad gäller punkt 2 i bilagan rörande anordning för att hindra fritt fall eller okontrollerad rörelse av hisskorgen har ordet ”uppåt” tagits bort, vilket ansluter till den korrigerande felaktighet som gjorts i punkt 3.2 i bilaga 5:1.

Motiv

Bilagan bör så långt möjligt helt ansluta till texten i det nya direktivets bilaga III.

Konsekvenser

Bilagan får en lydelse som motsvarar direktivets bilaga III. En uppenbar felaktighet rättas.

Bilaga 5:5–5:6 och 5:8–5:14

Revidering

Bilagorna, som innehåller beskrivningar av ett antal förfaranden för bedömning av överensstämmelse för hissar och säkerhetskomponenter till

hissar, ska fortsättningsvis betecknas bilaga 5:4–5:12. Ändringar har gjorts för att nå en överensstämmelse med texterna i direktivets bilagor.

Motiv

Förfarande för bedömning av överensstämmelse (Moduler) som installatörer och tillverkare måste använda för att visa att hissen respektive säkerhetskomponenten uppfyller de grundläggande hälso- och säkerhetskraven har anpassats till beslut nr 768/2008/EG om en gemensam ram för saluföring av produkter. Bilagorna bör så långt möjligt helt ansluta till texten i det nya direktivets bilagor IV-VII.

Konsekvenser

Bilagorna får en lydelse som motsvarar direktivets bilagor IV-VII.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Revidering

I övergångsbestämmelserna anges att ändringsförfattningen ska träda i kraft den 20 april 2016. Vidare anges att äldre bestämmelser får tillämpas i fråga om hissar och säkerhetskomponenter till hissar som släpps ut på marknaden före den 20 april 2016 samt att intyg och beslut som utfärdats av anmälda organ i enlighet med äldre bestämmelser ska vara giltiga enligt denna författning.

Motiv

Bestämmelserna ska träda i kraft det datum då det nya hissdirektivet enligt artikel 45 ska vara genomfört i medlemsstaterna och då ändringar i PBL och PBF till genomförande av hissdirektivet träder i kraft. I enlighet med direktivets övergångsbestämmelser i artikel 44 får medlemsstaterna inte förhindra ibruktagande av hissar eller tillhandahållande på marknaden av säkerhetskomponenter till hissar som omfattas av och är förenliga med det nu gällande hissdirektivet och som släppts ut på marknaden före den 20 april 2016. Artikel 44 reglerar också den fortsatta giltigheten av anmälda organs intyg och beslut.

Konsekvenser

Ändringsförfattningens ikraftträdande- och övergångsbestämmelser ansluter till det nya direktivets bestämmelser. Det tydliggörs att tidpunkten för utsläppande på marknaden av en hiss eller säkerhetskomponent till en hiss blir avgörande för om äldre bestämmelser kan tillämpas. Vidare klargörs att intyg och beslut enligt nu gällande föreskrifter ska äga giltighet även enligt de reviderade föreskrifterna.



Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se